

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра міжнародних відносин

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
Освітня програма 291.00.01 «Суспільні комунікації»**

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО
ВТОРГНЕННЯ 2022 РОКУ: ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ
МІЖНАРОДНОЇ ПІДТРИМКИ**

**Студентки 4 курсу
денної форми навчання
Ліхачової Валерії Василівни**

**Науковий керівник:
канд. наук з держ. управління,
доцент кафедри міжнародних
відносин
Пістракевич О.В.**

Київ – 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1 Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	7
1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження	12
РОЗДІЛ 2. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ ВІД 1991 РОКУ ТА ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ 2022 РОКУ	18
2.1. Стан і особливості публічної дипломатії України до 2022 року	18
2.2. Інституційна структура та ключові діячі української публічної дипломатії після 24 лютого 2022 року	25
2.3. Роль громадянського суспільства, діаспори та лідерів думок у просуванні українського нарративу	32
РОЗДІЛ 3. ІНСТРУМЕНТИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНОЇ ПІДТРИМКИ	40
3.1. Цифрова дипломатія та інформаційні кампанії України у світовому медіапросторі	40
3.2. Культурна, освітня та наукова дипломатія як засоби зміцнення позитивного іміджу держави	45
3.3. Оцінка ефективності та перспективи розвитку публічної дипломатії України в умовах післявоєнного відновлення	49
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	59
ДОДАТКИ	65

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ

МЗС	Міністерство закордонних справ
ННУО	Неурядові організації / Недержавні організації (або Громадські організації — ГО)
ЗМІ	Засоби масової інформації
РНБО	Рада національної безпеки і оборони
ІТ (у контексті: ІТ-компанії)	Інформаційні технології
ICUV	International Centre for Ukrainian Victory (Міжнародний центр української перемоги)
е-дипломатія	Електронна дипломатія
USA / США	Сполучені Штати Америки

ВСТУП

Публічна дипломатія України після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року набула безпрецедентного значення, перетворившись на один з ключових інструментів забезпечення міжнародної підтримки, мобілізації партнерів та формування глобального дискурсу про російсько-українську війну. Якщо до 2022 року публічна дипломатія залишалася важливим, але порівняно обмеженим напрямом зовнішньої політики, то з початком повномасштабної агресії вона стала критичною складовою національної безпеки та стійкості. Саме завдяки зусиллям дипломатичних інституцій, громадянського суспільства, діаспорних структур, культурних діячів і лідерів думок Україні вдалося забезпечити масштабну військову, економічну та гуманітарну допомогу, зберегти увагу міжнародної спільноти та сформувані розуміння того, що боротьба України є складовою захисту європейських і загальнолюдських цінностей.

Актуальність теми визначається кількома взаємопов'язаними чинниками. По-перше, повномасштабна війна спричинила різку інтенсифікацію міжнародних комунікацій, що потребувало перегляду інструментів, форм і стратегій публічної дипломатії. Україна вперше в новітній історії реалізувала комплексну модель багаторівневої дипломатії, яка включає офіційні державні інституції, громадські ініціативи та глобальні мережі підтримки. По-друге, зміна медійного середовища, домінування цифрових платформ і соціальних мереж створили нові умови для поширення українського наративу. Цифрова дипломатія стала не лише супутником класичної дипломатичної роботи, а й самостійним каналом впливу, який формує міжнародну думку в режимі реального часу. По-третє, брак системних академічних досліджень, які комплексно аналізують публічну дипломатію України у період після 2022 року та в історичній перспективі з 1991 р., зумовлює необхідність наукового вивчення цього явища.

Об'єкт дослідження – публічна дипломатія України як інструмент реалізації зовнішньополітичного курсу держави.

Предмет дослідження – трансформація інституційної структури, методів та інструментарію публічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни для мобілізації міжнародної підтримки та зміцнення державного іміджу.

Метою роботи є комплексний аналіз теоретико-методологічних засад та практичних механізмів реалізації публічної дипломатії України, виявлення особливостей її трансформації в умовах воєнного стану та визначення шляхів підвищення її ефективності як інструменту забезпечення національних інтересів на міжнародній арені.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

- охарактеризувати стан наукової розробки проблеми та структуру джерельної бази;
- уточнити понятійно-категоріальний апарат і визначити методи дослідження;
- дослідити еволюцію української публічної дипломатії з 1991 року до 2022 року;
- проаналізувати інституційну структуру та ключових діячів публічної дипломатії після початку повномасштабної агресії;
- визначити роль громадянського суспільства, діаспори та лідерів думок у просуванні українського наративу;
- розкрити інструменти цифрової, культурної, освітньої та наукової дипломатії в умовах війни;
- оцінити ефективність публічної дипломатії України та окреслити перспективи її розвитку під час і після завершення війни.

Теоретичне значення роботи полягає у систематизації сучасних підходів до аналізу публічної дипломатії держави, що перебуває в умовах війни, та у формулюванні концептуальних положень щодо багаторівневої дипломатії, яка об'єднує офіційні та неофіційні канали комунікації. Дослідження сприяє

подальшому розвитку теорії публічної дипломатії, зокрема в аспектах цифрових практик, кризових комунікацій і транснаціональних мереж.

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання отриманих результатів для удосконалення державної політики у сфері зовнішніх комунікацій, розроблення рекомендацій для Міністерства закордонних справ України, державних інституцій, громадських та діаспорних організацій, а також для підготовки освітніх програм з міжнародних комунікацій і дипломатії.

Апробація. Матеріали дослідження було представлено 21 травня 2026 року на VI Студентській науковій онлайн конференції «Актуальні проблеми міжнародних відносин» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка у секції «Публічна дипломатія країн світу» у рамках теми «Цифрова дипломатія та інформаційні кампанії України у світовому медіапросторі».

Структура роботи складається зі списку скорочень, вступу, трьох розділів із внутрішніми 8 підрозділами, висновків, списку використаних джерел і додатків. Дипломна робота має 68 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження

Проблематика публічної дипломатії України посідає чільне місце в сучасному політичному, комунікаційному та управлінському дискурсі. Протягом останнього десятиліття вона набула особливої актуальності у зв'язку з необхідністю формування позитивного іміджу держави, протидії дезінформації та залучення міжнародної підтримки в умовах збройної агресії Російської Федерації. У вітчизняній науці спостерігається динамічне розширення кола дослідників, які аналізують теоретичні, інституційні та практичні засади публічної дипломатії як складової зовнішньої політики України.

Найбільш репрезентативною є група наукових статей і аналітичних матеріалів, присвячених сутності, структурі, видам і механізмам публічної дипломатії. У працях О. Братуги¹, І. Головка², О. Опанасюк³, О. Децика⁴ та М. Мостової⁵, які досліджують понятійний апарат, онтологічні межі та типологічні форми публічної дипломатії. Зокрема, Головка наголошує на переході від класичної до «нової публічної дипломатії», яка орієнтована на діалог з іноземною громадськістю, партнерство з громадянським суспільством та використання цифрових каналів комунікації.

---

¹ Братуга О. [Публічна дипломатія: термінологічні, онтологічні та прикладні результати дослідження / Братуга О., Братуга Є. \(2023\)](#)

² Головка І. К. Нова публічна дипломатія в сучасному науковому дискурсі. URL: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP/article/view/1115>

³ Опанасюк О. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ. *Гілея: науковий вісник*. 2017. № 117. С. 238–243. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_117_63

⁴ Децик О. П. Інституціональна взаємодія як специфічна особливість сфери публічної дипломатії URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/tom_2/16.pdf

⁵ Мостова Д. Ю. Різновиди публічної дипломатії в публічному управлінні. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2020/5.pdf

Окремий пласт становлять праці, що аналізують публічну дипломатію України в умовах повномасштабної війни. Роботи В. Ємця⁶, Д. Зайця⁷, А. Білої⁸, Г. Надоленка⁹ та Л. Хорішко¹⁰ висвітлюють практичні результати дипломатичної діяльності України в умовах війни, трансформацію стратегій комунікації, акцент на формуванні довіри до України як держави, що бореться за демократичні цінності. Зокрема, В. Ємець та Д. Заєць доводять, що публічна дипломатія стала одним із центральних інструментів зовнішньополітичного впливу, який забезпечує міжнародну мобілізацію політичної, фінансової та гуманітарної підтримки.

У працях Д. Кулеби¹¹, Т. Краснопольської¹², Ю. Палєєвої¹³, О. Сегеди¹⁴ та П. Петрова¹⁵ акцентується на цифровій та діджитал-дипломатії як ключовому елементі сучасної «м'якої сили» України. Дослідники розкривають роль соціальних мереж, брендингу та цифрових платформ у формуванні міжнародної

⁶ Ємець В. Публічна дипломатія як інструмент формування іміджу України в умовах повномасштабної війни. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/46_2023/36.pdf

⁷ Д. С. Заєць. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2024. Т. 16, № 1. С. 180–187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/filipol_2024_16_1_25

⁸ Біла А. М'яка сила в умовах війни: про публічну дипломатію України в Ліванській Республіці. URL: https://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/73_2023.pdf

⁹ Надоленко Г. О. Трансформація економічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни. *Ефективна економіка*. 2024. № URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3736/3771>

¹⁰ Хорішко Л. С. Публічна дипломатія України в умовах сучасної політичної дійсності. *Політикус*. 2022. Вип. 3. С. 60–64. URL: [9.pdf](#)

¹¹ Кулеба Д. Публічна дипломатія – нова зброя України в умовах гібридної війни. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038633/>

¹² Краснопольська Т. ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ОСНОВА НОВОЇ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ. *Актуальні проблеми політики*. 2022. № 69. С. 13–20. URL: <https://doi.org/10.32837/app.v0i69.1296> (дата звернення: 03.05.2026).

¹³ Палєєва Ю. ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ – СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ. *ALFRED NOBEL UNIVERSITY JOURNAL OF LAW*. 2023. № 2 (7). С. 84–89. URL: <https://doi.org/10.32342/2709-6408-2023-2-7-9> (дата звернення: 03.05.2026).

¹⁴ Сегеда О.О. Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії. URL: http://politicus.od.ua/3_2020/23.pdf

¹⁵ Петров П. Роль публічної дипломатії та парадипломатії як інструмент зміцнення політичних інститутів у цифровому вимірі. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2024. Т. 16, № 2. С. 215–221. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/filipol_2024_16_2_24 (дата звернення: 03.05.2026).

громадської думки, що стало особливо важливим після 2022 року, коли інформаційний фронт став невід’ємною частиною боротьби за підтримку світової спільноти.

Особливу увагу інституційним аспектам публічної дипломатії приділено в роботах Н. Земзюліної та М. Захарченко¹⁶, Л. Івашової¹⁷, Н. Кравчук¹⁸ і В. Андріяша¹⁹. У них розглядаються механізми взаємодії державних і недержавних акторів, процеси інституціалізації публічної дипломатії та її інтеграції у систему державного управління. У цьому контексті важливе місце займає Стратегія публічної дипломатії МЗС України на 2021–2025 рр²⁰., яка визначає ключові напрями реалізації публічної дипломатії: культурну, цифрову, експертну, спортивну, науково-освітню та економічну дипломатію.

Вагомий внесок у формування гуманітарного виміру публічної дипломатії здійснюють І. Матяш²¹ та проект «Перших Леді та Джентльменів»²², які демонструють персоніфіковану модель дипломатії, зорієнтовану на гуманітарні цінності, взаємоповагу та міжлюдську комунікацію. Така форма «емоційної дипломатії» стала дієвим інструментом міжнародної солідарності, що сприяє залученню уваги до соціальних і медичних наслідків війни.

---

¹⁶ Земзюліна, Н. І., Захарченко, М. В. Інституалізація публічної дипломатії: світовий та український досвід. URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/article/view/248185>

¹⁷ Івашова Л. М. Види і роль публічної дипломатії в реалізації зовнішньої політики держави та її особливості у сфері медичної реабілітації. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/2/6.pdf>

¹⁸ Кравчук Н. Публічна дипломатія як стратегічний імператив зміцнення конкурентоспроможності держави в умовах трансформації світового порядку. URL: <https://empirio.ukma.edu.ua/article/view/323006>

¹⁹ Андріяш В. І. Публічне управління в умовах глобалізації: місце й роль дипломатії та дипломатичної служби. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2024_8_3

²⁰ Матяш І. Публічна дипломатія в діяльності Першої Леді (на прикладі України й Польщі). URL: http://resource.history.org.ua/publ/Mzu_2023_32_14

²¹ Коптев О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/article/view/288707>

²² Лепська Н. В. Публічна дипломатія як інструмент міжнародної співпраці та зміцнення зовнішньополітичного іміджу України. URL: <https://share.google/kt63RmN5sJ7tgvGhe>

Значний науковий та практичний інтерес становлять дослідження, присвячені діяльності української діаспори та світових українських організацій. У працях А. Атаманенка²³, Н. Авер'янової і Т. Воропаєвої²⁴, Л. Мазуки²⁵ та Н. Мартинюк²⁶ проаналізовано участь закордонного українства у просуванні культурної, інформаційної та адвокаційної дипломатії. Доведено, що діаспора виконує роль глобального комунікаційного посередника, який сприяє укріпленню міжнародного іміджу України та мобілізації підтримки в державах перебування.

Сучасні тенденції у розвитку публічної дипломатії України аналізуються також у роботах О. Коптева²⁷, Н. Лепської²⁸, О. Птащенко²⁹, М. Павлюх і С. Кушней³⁰, М. Трофименко³¹. Вони наголошують, що публічна дипломатія

---

²³ ВІСНИК СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені Володимира Даля / О. Птащенко та ін. *УКРАЇНСЬКА ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ: МИНУЛЕ, СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ*. 2021. № 3. С. 79–84. URL: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-267-3-79-84> (дата звернення: 03.05.2026).

²⁴ Павлюх М., Кушней С. Публічна дипломатія як тренд у сучасних політичних відносинах: процеси трансформації. *Політичне життя*. 2023. № 4. С. 122–127. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.4.14>. (дата звернення: 03.05.2023).

²⁵ Трофименко М. Трансформація публічної дипломатії в умовах глобалізації та діджиталізації: методологічні засади й практичні аспекти (український кейс). *Вісник Маріупольського державного університету*. 2023. № 35-36. С. 141–154. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-35-36-141-154> (дата звернення: 03.05.2026).

²⁶ Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021–2025 : затв. Наказом Міністерства зовнішніх справ від 24.03.2021. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>

²⁷ Коптев О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. Міжнародні та політичні дослідження. 2023. Вип. 36. С.51-60. URL: <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288707>

²⁸ Лепська Н. В. Публічна дипломатія як інструмент міжнародної співпраці та зміцнення зовнішньополітичного іміджу України. Сучасні політичні візії. 2024. № 2. С. 22-30. URL: <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/political/article/view/4380/4175>

²⁹ ВІСНИК СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені Володимира Даля / О. Птащенко та ін. *УКРАЇНСЬКА ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ: МИНУЛЕ, СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ*. 2021. № 3. С. 79–84. URL: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-267-3-79-84> (дата звернення: 03.05.2026).

³⁰ Павлюх М., Кушней С. Публічна дипломатія як тренд у сучасних політичних відносинах: процеси трансформації. *Політичне життя*. 2023. № 4. С. 122–127. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.4.14>. (дата звернення: 03.05.2023).

³¹ Трофименко М. Трансформація публічної дипломатії в умовах глобалізації та діджиталізації: методологічні засади й практичні аспекти (український кейс). *Вісник Маріупольського*

еволюціонувала від інформативного до інтерактивного формату, що передбачає участь широкого кола недержавних акторів – волонтерських рухів, медіа, експертних спільнот та освітніх установ.

Окрему джерельну базу становлять аналітичні документи, звіти та урядові стратегії. Зокрема, аналітична записка Центру «Українська призма», видання «Українська призма: Зовнішня політика 2023»³², а також звіти міжнародних ініціатив та матеріали ЗМІ – містять емпіричні дані щодо практичного застосування публічної дипломатії в умовах воєнного стану, функціонування волонтерських і комунікаційних мереж, а також реакцію міжнародної спільноти на інформаційну політику України.

Таким чином, джерельна база дослідження охоплює:

- наукові публікації, що формують теоретико-методологічне підґрунтя публічної дипломатії;
- аналітичні матеріали, присвячені практиці реалізації дипломатичних інструментів після 2022 року;
- нормативно-правові акти (зокрема, Стратегію публічної дипломатії МЗС України 2021–2025);
- офіційні сайти урядових і громадських інституцій, що висвітлюють актуальні ініціативи у сфері міжнародної комунікації.

Отож, аналіз стану наукової розробки свідчить про становлення публічної дипломатії як цілісного об'єкта міждисциплінарних досліджень, у межах яких інтегруються політичні, комунікаційні, соціологічні та культурологічні підходи. Проте питання ефективності публічної дипломатії України у період повномасштабного вторгнення, механізмів формування міжнародної підтримки та взаємодії державних і недержавних акторів залишаються відкритими та потребують подальшого поглибленого аналізу.

державного університету. 2023. № 35-36. С. 141–154. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-35-36-141-154> (дата звернення: 03.05.2026).

³² Українська призма: Зовнішня політика 2023. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2024. 336 с. URL: <https://doi.org/nbn:de:bo133-2-199517>.

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження

У сучасній міжнародній комунікації поняття «публічна дипломатія» набуває дедалі більшого значення, оскільки держави, неурядові організації, транснаціональні мережі та громадські актори дедалі активніше взаємодіють із закордонними аудиторіями задля впливу на ставлення, образ держави та іноземну політику. Проте перед тим, як розглядати емпіричні дослідження цього феномену, необхідно окреслити його теоретичні основи – зокрема понятійно-категоріальний апарат, який дозволяє чітко та однозначно трактувати ключові категорії, а також методологічну базу – методи, які застосовуються для аналізу й оцінки публічної дипломатії.

Поняття «публічна дипломатія» (public diplomacy) у науковій літературі трактується як діяльність державних та недержавних акторів, спрямована на іноземні аудиторії з метою формування сприятливого іміджу, створення довіри, впливу на суспільну думку та, таким чином, зміцнення зовнішньополітичної позиції держави. Так, у дослідженні О. Коптева зазначено, що публічна дипломатія – це «діяльність різних діячів, як державних, так і недержавних, спрямована на пояснення закордонній публіці зовнішньої політики держави та заохочення її або іноземного суспільства прийняти політичні рішення на користь їх позицій»³³. Ця дефініція підкреслює два важливі аспекти: по-перше, орієнтацію на «іноземну публіку», тобто не лише на офіційні дипломатичні канали між урядами; по-друге, наявність наміру (цілісності) зміни ставлення, сприйняття або поведінки цієї публіки. Дослідження також вказують на трансформацію поняття: від діяльності державних дипломатичних установ до ширшого поля, яке охоплює комунікацію, культурні обміни, цифрові платформи, участь громадянського суспільства.

У світовій науковій спільноті публічна дипломатія України в умовах повномасштабної війни з Росією (після 24 лютого 2022 р.) привертає дедалі

---

³³ Коптєв О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/article/view/288707>

більше уваги як окрема предметна область. Наприклад, М. Думанська³⁴ проводить комплексний аналіз публічної дипломатії України у воєнному контексті, зіставляючи офіційні стратегічні документи з практичними комунікаційними ініціативами українських дипломатів та практиків публічної дипломатії, зокрема щодо роботи з аудиторіями у Німеччині.

Категоріальний апарат, який супроводжує дослідження публічної дипломатії, включає низку ключових понять, серед яких «м'яка сила» (soft power), «імідж держави» (nation-image або country image), «культурна дипломатія» (cultural diplomacy), «цифрова дипломатія» (digital diplomacy) або «експертна дипломатія», а також категорії, що стосуються комунікаційних процесів – такі як «аудиторія», «вплив», «зворотній зв'язок», «мережа».³⁵

Наприклад, категорія «м'яка сила», введена Дж. Ная, означає здатність впливати на міжнародну поведінку інших акторів через привабливість цінностей, культури та політики, а не через примус або санкції. Публічна дипломатія розглядається як інструмент реалізації soft power в умовах війни. Це поняття часто використовується як теоретична база для публічної дипломатії. Таким чином, публічна дипломатія розглядається як один із механізмів реалізації «soft power»³⁶. Поняття «культурна дипломатія» виступає як підвид або інструмент у межах публічної дипломатії – акцент на культурному обміні, мистецтві, мовній або освітній взаємодії. У сучасному дискурсі підкреслюється також цифровий аспект – «цифрова дипломатія» або «е-дипломатія», що означає використання цифрових медіа та платформ, соціальних мереж, віртуальних заходів у комунікації із закордонною аудиторією.

---

³⁴ Dumanska, M. Ukrainian Public Diplomacy During the Russian Full-Scale Invasion URL: <https://doi.org/10.60678/gmj-de.v14i2.307>

³⁵ Івашова Л. М. Види і роль публічної дипломатії в реалізації зовнішньої політики держави та її особливості у сфері медичної реабілітації. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/2/6.pdf>

³⁶ Головка І. К. Нова публічна дипломатія в сучасному науковому дискурсі. URL: <https://orcid.org/0000-0003-2907-3046>

У межах понятійного апарату важливо також розрізнити ключові категорії: «актори» - це ті суб'єкти, які здійснюють публічну дипломатію (урядові дипломатичні служби, міністерства закордонних справ, культурні інституції, громадські організації, приватні компанії, діаспори); «аудиторія» - цільова група закордонної публіки, з якою здійснюється взаємодія; «інструменти/методи» - конкретні засоби, через які здійснюється комунікація (культурні події, обміни, освітні програми, цифрові кампанії); «ефект/результат» - зміни в сприйнятті, поведінці, ставленні аудиторії, іміджі держави, міжнародній політиці³⁷. Важливо також поняття «мережа» (networks) або «зв'язки» (connections), які відображають, що публічна дипломатія не є лише лінійним передаванням повідомлень, а побудовою стійких зв'язків між акторами та аудиторіями, а також мережами взаємодії. Зокрема, дослідження виокремлюють парадигму «реляційної публічної дипломатії» (relational public diplomacy), яка підкреслює значущість встановлення і підтримання відносин, а не лише трансляцію меседжів.

Щодо історичного контексту, у наукових дослідженнях зазначено, що публічна дипломатія походить від давніх форм дипломатичного впливу, але як самостійна предметна область вона сформувалася у другій половині ХХ століття та особливо посилилась з поширенням масових та цифрових комунікацій. Таким чином, сьогодні публічна дипломатія розглядається як окрема сфера міжнародних відносин, що поєднує комунікаційні, соціальні, культурні й політичні аспекти³⁸.

У науковому дослідженні публічної дипломатії важливо з'ясувати, як саме вона працює – які механізми, інструменти, методи застосовуються, як здійснюється взаємодія з аудиторією, які результати досягаються, та яким чином можна вимірювати ефективність. У цьому контексті методи дослідження

³⁷ Братута О. Публічна дипломатія: термінологічні, онтологічні та прикладні результати дослідження. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/uk/issue/UJRN-0001452839>

³⁸ Опанасюк О.І. Особливості сучасної публічної дипломатії. URL: <https://share.google/2roLOo7mZTkZKYuT3>

набувають центрального значення. На загальному рівні застосовуються методи загальногно-наукові (аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, історичний метод), а також спеціальні методи соціально-комунікаційного аналізу, методи контент-аналізу, кейс-стаді (аналіз конкретних проєктів публічної дипломатії), експертні інтерв'ю, опитування, мережевий аналіз, а в останні роки – цифрові методи (аналіз соціальних медіа, big-data, аналіз тональності, алгоритмічні моделі)³⁹. Наприклад, у дослідженні підкреслюється, що методи концептуального аналізу, функціонального аналізу, описово-порівняльні методи застосовуються для визначення категорій та розгортання теоретичної бази публічної дипломатії. Методологічно важливо зазначити, що публічна дипломатія як явище характеризується багатовимірністю та міждисциплінарністю: вона інтегрує підходи з міжнародних відносин, комунікаційних наук, культурології, маркетингу, соціальної психології. Як одна з статей зауважує, «дослідницьке поле публічної дипломатії» має різні методи і фокуси, і одним із завдань є побудова більш чіткої теоретичної рамки для цього поля⁴⁰.

Особливу увагу в останні роки привертає цифровий підхід до публічної дипломатії: аналіз соціальних медіа, big data-аналіз, автоматичне визначення тональності, мережевий аналіз онлайн-зв'язків, алгоритмічна обробка великих масивів даних. Це дозволяє дослідникам реагувати на нові форми взаємодії держави з аудиторією через цифрові платформи. Методологічно це означає, що дослідження потребують нових інструментів і адаптації класичних підходів до сучасних інформаційних контекстів⁴¹.

---

³⁹ Краснопольська Т. М. Цифрова дипломатія як основа нової публічної дипломатії. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/c1de523d-6631-440a-ab01-86d77a65e5c4>

⁴⁰ Мостова Д. Ю. Різновиди публічної дипломатії в публічному управлінні. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2020/5.pdf

⁴¹ Трофименко М. В. Трансформація публічної дипломатії в умовах глобалізації та діджиталізації: методологічні засади й практичні аспекти (український кейс). Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2023. Вип. 35-36. С. 141-154.

Методологічну основу роботи становить сукупність загальнофілософських, загальнотеоретичних та прикладних (спеціальних) методів наукового пізнання, комплексне застосування яких дало змогу забезпечити системність, обґрунтованість і міждисциплінарний характер дослідження публічної дипломатії України.

Діалектичний метод був використаний для аналізу публічної дипломатії як динамічного явища, що перебуває в постійному розвитку та трансформації під впливом глобалізації, цифровізації та повномасштабної війни.

Метод єдності історичного та логічного дозволив простежити розвиток публічної дипломатії - від інструменту державної інформаційної політики до багатовимірної сфери взаємодії державних і недержавних акторів. У роботі цей метод застосовано для обґрунтування сучасного розуміння публічної дипломатії України в контексті воєнного стану.

Філософський аналіз категорій був використаний для розуміння понять («публічна дипломатія», «м'яка сила», «імідж держави», «актори», «аудиторії», «мережі») та їх узгодження в межах єдиного понятійно-категоріального апарату дослідження.

Аналіз і синтез застосовувалися для опрацювання наукової літератури, стратегічних документів і аналітичних звітів. За допомогою аналізу було виокремлено ключові підходи до розуміння публічної дипломатії, а шляхом синтезу сформовано узагальнене авторське бачення її змісту та ролі у зовнішній політиці України.

Індукція та дедукція використовувалися для переходу від окремих емпіричних прикладів (діяльність МЗС України, Українського інституту, діаспорних організацій, цифрових кампаній) до загальних висновків щодо закономірностей розвитку публічної дипломатії, а також для перевірки теоретичних положень на конкретному матеріалі.

Системний підхід дозволив розглядати поняття публічної дипломатії як цілісну систему, що включає акторів, цільові аудиторії, інструменти комунікації,

інституційне середовище та очікувані результати. У межах цього підходу проаналізовано взаємозв'язок між державною політикою, громадянськими ініціативами та міжнародним інформаційним середовищем.

Отже, методологічно дослідження публічної дипломатії передбачає такі етапи: уточнення понятійно-категоріального апарату (що саме означає публічна дипломатія у даному дослідженні, хто є акторами, що є аудиторіями, які інструменти), вибір об'єкта і предмета, розробка дослідних методів, збір даних, їх аналіз і інтерпретація, формулювання висновків і рекомендацій. У межах аналізу важливо враховувати контекст, в якому здійснюється публічна дипломатія (геополітичний, інформаційний, культурний), а також зміни, які вносять нові медіа, цифрові платформи, соціальні мережі, глобалізація та гібридні загрози.

У підсумку, понятійно-категоріальний апарат дозволяє встановити чіткі теоретичні рамки, у межах яких досліджується публічна дипломатія, а методи дослідження – забезпечують системний, науково обґрунтований підхід до вивчення цього явища. Тільки за умови узгодження понять, категорій, вибору відповідних методів та їхнього поєднання дослідження публічної дипломатії можуть бути достовірними, репрезентативними й корисними для теорії й практики міжнародних комунікацій.

Застосування комплексу загальнофілософських, загальнотеоретичних та прикладних методів забезпечило цілісне та науково обґрунтоване дослідження публічної дипломатії України. Поєднання теоретичного аналізу з прикладними методами дозволило не лише розкрити сутність і особливості цього явища, а й проаналізувати конкретні механізми його реалізації в умовах сучасних міжнародних викликів.

РОЗДІЛ 2

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ ВІД 1991 РОКУ ТА ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ 2022 РОКУ

2.1. Стан і особливості публічної дипломатії України до 2022 року

У період після проголошення незалежності у 1991 році публічна дипломатія України проходила складний процес становлення, трансформації та поступового інституційного укріплення. Після проголошення України незалежною державою 24 серпня 1991 р. вона вступила в міжнародне співтовариство, що породило нові завдання: формування дипломатичної мережі, відновлення державної комунікації, створення іміджу, що відбиває нову ідентичність, утвердження у світі.

Таблиця 2.1

Хронологічна таблиця основних етапів публічної дипломатії України

Період	Основні події / характеристики
1991–1999	Проголошення незалежності, створення дипломатичної мережі, початок культурно-інформаційної діяльності, але без системної публічної дипломатії.
2000–2013	Повільне накопичення практик: культурні обміни, інформаційні центри, початок цифрових комунікацій; відсутня стратегія публічної дипломатії.
2014–2020	Кульмінація зовнішніх викликів: анексія Криму, конфлікт на Донбасі; публічна дипломатія набуває завдань інформаційної та безпекової комунікації; зростає роль цифрових медіа; створення Український інститут у 2017 р.
2021	У березні 2021 р. затверджено стратегію публічної дипломатії; інституційне зміцнення; розширення тематичних сфер: культура, освіта, наука, цифрова комунікація.

Протягом 1990-х і 2000-х років публічна дипломатія України розвивалася фрагментарно: створювалися культурно-інформаційні центри при дипломатичних представництвах, здійснювалися окремі обміни, просування

культури, туризму, інформаційна взаємодія, але відсутня була комплексна стратегія, координація, системне фінансування⁴².

На середину 2010-х років відбулися помітні зміни: питання культурної дипломатії почало поступово виходити на передній план, а держава почала визнавати необхідність планомірної роботи із зовнішньою аудиторією. У 2016 році в Міністерстві закордонних справ України був створений відділ культурної дипломатії у складі департаменту публічної дипломатії, що стало важливим кроком у формуванні системного підходу до промоції національної культури та іміджу України за кордоном. Напрямок культурної дипломатії було ініційовано в МЗС у 2015 році і оформлено в новий відділ у червні–липні 2016 року, що відобразило прагнення міністерства не лише комунікувати зовнішньополітичні цілі, але й формувати позитивні культурні наративи про Україну в міжнародному середовищі⁴³.

Частина ініціатив молодих дипломатів і арт-менеджерів, що пізніше інтегрувалися у культурну дипломатію МЗС, взяли участь у комплексних культурних проєктах у Парижі, де в рамках мистецьких заходів були представлені українські театральні колективи, музичні виступи та кінопокази українських фільмів, що створювало майданчик для взаємодії з європейською публікою та зміцнювало культурний імідж країни.

У 2017 році засновано Український інститут⁴⁴ як спеціалізовану державну інституцію, яка має завдання представляти українську культуру у світі, реалізація арт- та культурних проєктів за кордоном (візуальне мистецтво, музика, література), проведення міжнародних форумів культурної дипломатії та воркшопів, налагодження співпраці між українськими та зарубіжними інституціями культури. Це стало важливим кроком: виникла

---

⁴² Земзюліна, Н. І., Захарченко, М. В. Інституалізація публічної дипломатії: світовий та український досвід. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти, 2021. Вип. 8. С. 8–22.

⁴³ Птащенко О. В. Українська публічна дипломатія: минуле, сьогодення та перспективи. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2021. № 3. С. 79-84.

⁴⁴ Український інститут URL: <https://ui.org.ua/sectors/projects/cult-diplomacy/>

інституціоналізована платформа, яка могла координувати культурно-дипломатичні заходи, об'єднувати державних та недержавних діячів.

На цьому етапі характерними були такі особливості. По-перше, суттєвий вплив на формування політики публічної дипломатії мала модель «м'якої сили» (soft power)⁴⁵ - Україна намагалася вийти за межі суто військово-безпекового контексту та демонструвати свою культурну, освітню, інформаційну привабливість. Зокрема, культурна дипломатія (promotion of culture abroad) визнавалася як один із засобів підвищення видимості держави, формування позитивного ставлення до країни. По-друге, акцент робився на інтеграції у міжнародні культурні, освітні, наукові процеси – участь у фестивалях, виставках, переклади українських авторів, обміни, освітні програми. Зокрема, у Стратегії публічної дипломатії України зазначено, що культурна дипломатія означає «просування сучасної української кінематографії, модерної та класичної музики, театру, літератури, візуального мистецтва, креативних індустрій» тощо. По-третє, дедалі важливішою ставала цифрова комунікація-аспект: Україна все більше користувалася соціальними мережами, онлайн-платформами, цифровими форматами комунікації для промоції свого образу, що мало особливе значення уже у контексті інформаційної війни з Росією⁴⁶. Одним із помітних прикладів є комунікаційна кампанія «Be Brave Like Ukraine»⁴⁷, спрямована на побудову позитивного бранда України та привернення уваги до стійкості українського суспільства. Акція була реалізована у співпраці з креативними агентствами та державними органами, її білборди з'явилися у багатьох країнах світу – від Канади й Польщі до США та Італії.

---

⁴⁵ Біла А. М'яка сила в умовах війни: про публічну дипломатію України в Ліванській Республіці. Україна дипломатична. 2023. Вип. 24. С. 750–760.

⁴⁶ Заєць Д. С. Стан та перспективи розвитку публічної дипломатії України під час широкомасштабної російсько-української війни. URL: <https://share.google/tVTr8JGU60ZI3IN7Y>

⁴⁷ Be Brave Like Ukraine URL: <https://brave.ua/>

Однак паралельно існували суттєві виклики. Інституційно політика була ще недостатньо скоординованою – багато підходів лишалися фрагментарними. Фінансове і кадрове забезпечення були обмеженими, ресурси – нерівномірні. Крім того, велика частина роботи зверталася до культурної складової, тоді як економічна, експертна, цифрова чи гастрономічна дипломатія ще не була повністю інтегрована у систему державної публічної дипломатії⁴⁸.

Особливим контекстом для України була необхідність протидіяти інформаційній агресії, деколонізаційним процесам культурної ідентичності та формуванню власної зовнішньої комунікації після 2014 року, коли після анексії Криму та початку збройного конфлікту на Донбасі Україна опинилася у ситуації гібридної війни. У цьому сенсі публічна дипломатія набувала підвищеного значення як засіб захисту іміджу та національної суб'єктності. Наприклад, культурна дипломатія визнавалася як «одна з найважливіших інструментів м'якої сили держави на міжнародній арені» у контексті українського державотворення⁴⁹.

До 2020 років сформувалася база нормативних документів і стратегічних задумів: у 2021 році МЗС України розробила Стратегію публічної дипломатії країни на період 2021-2025 рр.⁵⁰, що встановила сім напрямів діяльності: культурну, експертну, економічну, кулінарну, цифрову, наукову та освітню. Це означало крок до комплексної політики: розширення спектра інструментів, аудиторій та тем комунікації. Принципи, визначені в стратегії, включали управління проектами, інновації, повагу до культурного різноманіття, орієнтацію на людину й відповідальність.

---

⁴⁸ Біла А. Ренесанс культурної дипломатії України в умовах глобальних викликів і нинішньої повномасштабної війни. Україна дипломатична. 2024. Вип. 25. С. 912–922.

⁴⁹ Біла А. Ренесанс культурної дипломатії України в умовах глобальних викликів і нинішньої повномасштабної війни. Україна дипломатична. 2024. Вип. 25. С. 912–922.

⁵⁰ Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021–2025 : затв. Наказом Міністерства зовнішніх справ від 24.03.2021. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>

Загалом стан публічної дипломатії України до 2022 року характеризується такими рисами: по-перше, більш чи менш послідовне формування державної системи комунікацій із зовнішніми аудиторіями; по-друге, визнання культурної дипломатії як ключового компонента; по-третє, поступове розширення спектру інструментів (освітньо-науковий, цифровий, експертний) і розвиток інституцій (Український інститут, відділ у МЗС, онлайн платформи тощо). По-четверте, значний вплив мала зовнішня ситуація – гібридна війна, інформаційні виклики, які стимулювали активізацію роботи із зовнішньою аудиторією⁵¹.

Разом з тим особливості української публічної дипломатії до 2022 року включають кілька ключових моментів. Україна концентрувала увагу не лише на створенні позитивного іміджу, але й на комунікації власної суб'єктності, незалежності та культурної ідентичності – що є відмінним від стилю промоції традиційно розвинутих країн, які позиціонують себе як потужні центри тяжіння. В українському випадку комунікація виходила зі стану виклику: відбиття зовнішніх наративів, протидія інформаційним нападам, просування правди про події. Показовим прикладом стала ініціатива «Місяць культурної дипломатії України», реалізована спільно ГО «Вікімедіа Україна»⁵², Українським інститутом та МЗС України. Вона була спрямована на створення та покращення статей про Україну й українську культуру у Вікіпедії різними мовами світу, що сприяло розширенню доступу міжнародної аудиторії до перевіреної інформації та посиленню цифрової присутності України у глобальному інформаційному просторі. Саме через це публічна дипломатія України поєднувала іміджевий, інформаційний і безпековий аспекти.

Також важливо, що українські дипломатичні й комунікаційні ініціативи все більше звертали увагу на недержавних акторів – громадянське суспільство,

---

⁵¹ Кольк А. Великі серця естонців та вболівання за Україну є найціннішим надбанням публічної дипломатії. Україна дипломатична. 2024. Вип. 25. С. 511–520.

⁵² Місяць культурної дипломатії України URL: <https://ui.org.ua/sectors/projects/komunikaczijni/ukraines-cultural-diplomacy-month-on-wikipedia-2/>

креативні індустрії, діаспору, приватні підприємства. Активну роль відіграли діаспорні ініціативи. Прикладом є American Coalition for Ukraine⁵³, коаліція з майже 100 організацій у США, що об'єднала громадські та культурні структури для адвокації політичної підтримки України, включно із запровадженням санкцій проти РФ, гуманітарною допомогою та просуванням українських позицій у політичних колах. Подібна діяльність продемонструвала ефективність «народної дипломатії» та взаємодію недержавних акторів із офіційними інституціями.

У сфері культурної дипломатії відзначилися міжнародні форуми та проєкти, організовані Українським інститутом у партнерстві з державними структурами та міжнародними культурними організаціями. Так, у 2024-2025 роках Міжнародні форуми культурної дипломатії об'єднували митців, експертів і дипломатів для обговорення стратегій культурної комунікації та протидії дезінформації. Подібні заходи сприяли розвитку горизонтальних зв'язків, залученню креативних індустрій і зміцненню міжнародної мережі підтримки України. Це надавало публічній дипломатії України мультиакторного характеру: комунікація вже не обмежувалася апаратом МЗС, а включала культурні центри, інститути, творчі проєкти, неурядові організації⁵⁴. Такі структури, як «Nova Ukraine»⁵⁵ та «Українсько-Американський дім» у США, ще до 2022 року активно займалися гуманітарною діяльністю, адвокацією українських інтересів і підвищенням обізнаності про Україну серед іноземної публіки та політичних еліт. Їхня діяльність посилювала офіційні дипломатичні зусилля та забезпечувала горизонтальні канали комунікації.

Не менш важливою була міра залучення цифрових технологій і соціальних медіа – Україна намагалася використовувати нові формати, щоб донести свої

---

⁵³ American Coalition for Ukraine URL: <https://americancoalitionforukraine.org/>

⁵⁴ Міністерство закордонних справ України URL: <https://mfa.gov.ua/>

⁵⁵ Nova Ukraine URL: <https://novaukraine.org/>

меседжі, особливо в умовах інформаційного тиску. Хоча повний потенціал ще не був реалізований, тенденція чітко простежувалася.

Водночас специфіка українського контексту мала вплив на інструментарій та пріоритети: через геополітичну ситуацію велика роль відводилася мовленню щодо агресії РФ, територіальної цілісності, європейської інтеграції. Комунікація часто була активізована зовнішніми викликами, а не лише проактивним просуванням позитивного іміджу. Це означало, що публічна дипломатія України включала великий елемент кризової комунікації.

Загалом до 2022 року Україна зробила помітні кроки на шляху розвитку публічної дипломатії – сформовано інституційний базис, ухвалено стратегічні документи, розпочато активне просування культури, освіти та науки за кордоном, залучено нові інструменти та аудиторії. Але попереду залишалися виклики: недостатня координація, обмежені ресурси, фрагментарність ініціатив, потреба у вимірюванні ефективності, а також уніфікації підходів до нових тем (економічна, гастрономічна, цифрова дипломатія)⁵⁶.

У контексті майбутнього розвитку це означало, що Україні необхідно було перейти до більш проактивного, стратегічного і комплексного підходу, інтегрувати всі складові публічної дипломатії, створити систему моніторингу та оцінювання, а також розширити географію і тематику комунікації. Щодо особливостей, варто виділити, що українська публічна дипломатія до 2022 року поєднувала іміджеву функцію із функцією захисту (іміджу, культури, ідентичності), мала сильний елемент культурної та інформаційної дипломатії, була розвинута у напрямку мультиакторальності й цифровізації, але ще не стала повноцінною системою з широким спектром інструментів та ресурсів.

Отже, підсумовуючи, можна сказати, що публічна дипломатія України до 2022 року перебувала на етапі переходу: від розрізнених заходів до формування

---

⁵⁶ Надоленко Г. О. Трансформація економічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни. Ефективна економіка. 2024. № URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3736/3771>

державної політики, зі значним упором на культуру, ідентичність і інформаційний контекст, з поступовим, але ще недостатнім використанням всього спектра можливостей публічного впливу. Саме це підкладає базу для подальшого розвитку після 2022 року, коли умови (зокрема повномасштабне вторгнення РФ) вимагають більш системного й масштабного підходу.

2.2. Інституційна структура та ключові діячі української публічної дипломатії після 24 лютого 2022 року

Після повномасштабного вторгнення Україна 24 лютого 2022 року її публічна дипломатія зазнала значної трансформації як за змістом, так і за інституційною структурою. Війна поставила перед державою нові завдання: мобілізація зовнішньої підтримки, закріплення іміджу держави в світі як жертви агресії і суб'єкта міжнародного порядку, використання комунікаційних інструментів не лише для презентації, але й для захисту, інформаційної протидії, популяризації напрямків відбудови. У цьому контексті ключову роль відіграють як державні інститути, так і недержавні актори та окремі особи-лідери.

Інституційно публічна дипломатія України представлена багаторівневою структурою, в якій найважливішими є центральні державні органи – Міністерство закордонних справ України (МЗС)⁵⁷, через яке здійснюється координація зовнішньополітичних комунікацій; спеціалізовані інститути, такі як Український інститут⁵⁸ - державна установа культурної дипломатії; органи стратегічної комунікації та інформаційної безпеки, наприклад Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки (ЦСКІБ)⁵⁹ при Міністерстві культури та інформаційної політики. Усі ці інститути виступають частиною мережі публічної дипломатії, яка після 2022 р. активізувала свою діяльність, поширила географію і тематику комунікацій, а також інтегрувала інформаційно-безпекові функції.

---

⁵⁷ Міністерство закордонних справ України URL: <https://mfa.gov.ua/>

⁵⁸ Український інститут URL: <https://ui.org.ua/>

⁵⁹ Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки URL: <https://spravdi.gov.ua/>

Міністерство закордонних справ України відіграє роль головного координаційного центру публічної дипломатії. До 2022 р. у складі МЗС діяв Департамент публічної дипломатії, який після 24 лютого значно посилив свої функції, відповідаючи за зовнішні звернення, міжнародні комунікаційні кампанії, цифрове просування державного бренду в контексті війни. Зокрема, у дослідженні «Official website of Ukraine» зазначається, що «коли Росія вторглася – Україна змогла скористатися наявними ресурсами публічної дипломатії. Вебсайт ukraine.ua⁶⁰ був розширений, щоб комунікувати війну закордонним аудиторіям»⁶¹. Таким чином, МЗС виступає своєрідним хабом, що координує державні акції, дипломатичні звернення, роботу з партнерами, міжнародними парламентами, медіа-платформами.

Український інститут⁶², створений у 2017 році і основною задачею якого є культурна дипломатія, після 2022 р. набув нової чинності. Інститут активно працює міжнародно – реалізує проєкти, спрямовані на поширення української культури, мистецтва, мови, а також комунікації про війну та відбудову. У звіті інституту за 2023 р. зазначено, що він «працює для підсилення міжнародної суб'єктності України шляхом культурної дипломатії». Цей інститут став однією з «опорних точок» публічної дипломатії України в умовах війни, координуючи культурні кампанії, освітні ініціативи, підтримку перекладів української літератури, просування креативних індустрій. При цьому інституційна спроможність поширюється й на нові географічні напрями – країни Азії, Латинської Америки, Африки.

Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки⁶³, створений у березні 2021 р., але його роль після лютого 2022 стала значно суттєвішою. З огляду на інформаційну війну, важливість моніторингу дезінформації, стратегічних комунікацій і роботи з аудиторіями за кордоном, цей центр працює

---

⁶⁰ Official website of Ukraine URL: <https://ukraine.ua/>

⁶¹ Міністерство закордонних справ України URL: <https://mfa.gov.ua/>

⁶² Український інститут URL: <https://ui.org.ua/?s=2017>

⁶³ Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки URL: <https://spravdi.gov.ua/>

в тісній взаємодії з МЗС, іншими органами влади та громадськими акторами. У межах публічної дипломатії він забезпечує аналітику інформаційного простору, розробку комунікаційних меседжів, взаємодію з медіа, просування державних позицій у зовнішньому інформаційному полі.

Додатково, в умовах воєнного часу, виникає велика роль нових платформ та структур, що поєднують державу і громадянське суспільство. Наприклад, Media Center Ukraine⁶⁴ заснований у березні 2022 р. як ініціатива медіафахівців, державних органів і бізнесу для координації міжнародної комунікації про війну, проведення брифінгів, координації з іноземними журналістами та підтримки інформаційних кампаній.

Якщо говорити про ключових діячів, то слід виокремити як посадових осіб державних органів, так і лідерів громадянського суспільства, що відіграють помітну роль у комунікації України на міжнародній арені, зокрема Президента України, Першої леді, міністра закордонних справ та дипломатів. Володимир Зеленський, як глава держави, не лише координує політичні та військові процеси, а й виступає центральним агентом формування та трансляції українського нарративу на міжнародній арені. Його численні звернення до парламентів, міжнародних організацій, форумів та медіа платформ забезпечили широку видимість української позиції щодо суверенітету, територіальної цілісності та демократичних цінностей. Діяльність Зеленського поєднує елементи офіційної дипломатії з народною комунікацією, що дозволяє значно підсилити резонанс українського голосу у світі⁶⁵.

Паралельно з Президентом важливу роль відіграє Перша леді Олена Зеленська, яка, окрім гуманітарних та соціальних проєктів, активно просуває українську культуру та теми прав людини за кордоном. Через участь у міжнародних форумах, інтерв'ю та культурних ініціативах вона підсилює імідж

---

⁶⁴ Media Center Ukraine URL: <https://mediacenter.org.ua/uk/>

⁶⁵ Хорішко Л. С. Публічна дипломатія України в умовах сучасної політичної дійсності. Політикус. 2022. Вип. 3. С. 60–64.

України як держави, що дбає про психологічну, гуманітарну та культурну сферу життя громадян, а також демонструє здатність країни до стійкого розвитку та відбудови⁶⁶.

Однією з значних політичних фігур на міжнародній арені залишається п'ятий Президент України (2014–2019 рр.), Петро Порошенко. Після 2022 року П. Порошенко відомий насамперед як представник української опозиційної політичної сили, який продовжує виступати в якості публічного критика рішень уряду й президента щодо ведення війни та міжнародної політики. Він систематично коментує основні питання оборони, євроатлантичної інтеграції та політичних процесів як на внутрішній, так і на зовнішній арені. Зокрема, П. Порошенко активно просував ідею прискорення вступу України до НАТО, висловлюючи переконання, що на одному з майбутніх самітів Альянсу Україні можуть надати чіткий план запрошення до членства, що мало б важливе значення для безпеки держави в умовах війни.

Міжнародна діяльність п'ятого Президента України також була помітною, зокрема він представляв Україну на міжнародних політичних форумах та партійних заходах, зокрема брав участь у Республіканській національній конвенції в США як член почесної ради Міжнародного демократичного союзу – глобальної сім'ї право-центристських партій, до якої входить і «ЄС». Це сприяло підтриманню зв'язків України з партнерами за кордоном та консолідації міжнародної політичної підтримки⁶⁷.

У 2025 році П. Порошенко провів зустрічі з послами країн Великої сімки та представниками Європейського Союзу в Україні, де обговорював ситуацію на фронті, необхідність міжнародної координації та «несправедливий мир» з

---

⁶⁶ Матяш І. Публічна дипломатія в діяльності Першої Леді (на прикладі України й Польщі). Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2023. Вип. 32. С. 244-261

⁶⁷ Лепська Н. В. Публічна дипломатія як інструмент міжнародної співпраці та зміцнення зовнішньополітичного іміджу України. URL: <https://share.google/kt63RmN5sJ7tgvGhe>

агресором. Він наголошував, що мир має бути справедливим, без капітуляції позицій України.

Однією з помітних постатей опозиційного політичного табору також є народний депутат Верховної Ради України (VIII та IX скликань), член фракції «Європейська Солідарність» Олексій Гончаренко. Після 2022 року О. Гончаренко відомий насамперед як активний учасник міжнародних парламентських майданчиків, публічний критик, який послідовно відстоює інтереси України на зовнішній арені та систематично коментує ключові питання оборони, євроатлантичної інтеграції та демократичного розвитку держави.

Зокрема, О. Гончаренко активно просуває низку ідей та ініціатив, зокрема Гончаренко виступає проти примусової мобілізації («бусифікації»), захист прав військових та реформа однострою. Як президент комітету ПАРЄ з питань міграції, біженців та переміщених осіб, він працює над захистом українців у Європі. Всі дії узгоджується із загальним курсом партії «Європейська Солідарність» та особистими переконаннями депутата щодо євроінтеграції, безпеки та української демократії.

Міжнародна діяльність О. Гончаренка також була помітною. Під час саміту НАТО в Мадриді влітку 2022 року порушував питання безпеки в Україні та Європі з провідними європейськими політиками. У липні 2022 року відвідав Вашингтон, де провів зустрічі із сенаторами, конгресменами, представниками Пентагону та Держдепу – центральним питанням була безпека та забезпечення України зброєю.

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба (2020-2024)⁶⁸ став ключовим дипломатом, який забезпечує стратегічну координацію міжнародних контактів і комунікаційних кампаній. Його діяльність охоплює підготовку офіційних звернень, виступи на міжнародних платформах, активну роботу з закордонною діаспорою та медійними каналами, спрямовану на зміцнення

---

⁶⁸ Кулеба Д. Публічна дипломатія – нова зброя України в умовах гібридної війни. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038633/>

підтримки України та формування позитивного іміджу держави. Через системне використання дипломатичних та публічних каналів Д. Кулеба став одним із провідних агентів державної публічної дипломатії, синхронізуючи дії державних структур з активністю громадянського суспільства.

Значну роль у просуванні українського нарративу виконують також послы та кар'єрні дипломати, серед яких прикладом є Андрій Мельник, який протягом своєї діяльності на посаді Посла України в Німеччині та Бразилії активно працював над формуванням позитивного іміджу України, поширенням інформації про воєнні події та адвокацією політичної та гуманітарної підтримки. Його комунікаційна діяльність, взаємодія з політичними й культурними колами приймаючих держав, а також медійні інтерв'ю стали прикладом ефективного поєднання дипломатії та публічної комунікації⁶⁹.

Поєднання офіційних дій державних лідерів із ініціативами громадянського суспільства, діаспори та лідерів думок створює синергетичний ефект, який значно посилює міжнародне сприйняття України. У цьому контексті державні діячі виконують роль координаційного та стратегічного центру, визначаючи ключові меседжі, в той час як громадські активісти, діаспорні організації та медійні лідери забезпечують оперативну трансляцію нарративу у широкі аудиторії, адаптуючи його до специфіки культурного, політичного та медійного середовища різних країн.

Важливо підкреслити, що після 24 лютого 2022 р. українська публічна дипломатія зазнала не лише нарощення активності, але й розширення тематичної рамки. Завдання полягали не тільки в просуванні української культури чи іміджу держави, але й у формуванні глобальної підтримки для України, у тому числі через комунікацію про агресію, бачення миру (наприклад, «Формула миру»⁷⁰), залучення аудиторій Африки, Латинської Америки, Азії — місць, які раніше

---

⁶⁹ Ємець В. Публічна дипломатія як інструмент формування іміджу України в умовах повномасштабної війни. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. 2023. Вип. 46. С. 291-296.

⁷⁰ Формула миру URL: <https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/formula-miru>

були менш активними. Отже, інституційна система і ключові діячі працюють у нових умовах, коли публічна дипломатія набуває проміжної природи – між класичною дипломатією, інформаційною війною і культурною комунікацією.

Слід звернути увагу на декілька характерних процесів: по-перше, посилення координації між різними інституціями – державними, громадськими, міжнародними; це зумовлено воєнним станом і швидкістю реагування. Наприклад, European Advocacy Forum у Брюсселі – платформа, яка об'єднала українські громадські організації з понад десяти країн ЄС для спільної роботи над консультуванням, налагодженням контактів з європейськими політиками та широкою адвокацією інтересів України на європейському рівні.

По-друге, активізація цифрової складової – інститути створюють спеціальні онлайн-платформи, кампанії, працюють із соцмережами, залучаючи різну аудиторію. Варто зазначити, що Інститут масової інформації⁷¹ та МЗС використали сайт ukraine.ua як платформу інформаційного меседжу. По-третє, розширення аудиторій і інструментів – діяльність охоплює не лише європейські країни, а й регіони, які раніше не були пріоритетом (Африка, Латинська Америка, Азія). По-четверте, врахування безпекового аспекту – публічна дипломатія інтегрована з інформаційною безпекою, стратегічними комунікаціями, медійними кампаніями та протидією дезінформації⁷².

Водночас існують виклики: воєнні умови створюють ризики ресурсного виснаження, оперативної переорієнтації, адже інституції змушені бути не лише просувальниками, а й реагентами; координація між великою кількістю акторів може бути ускладнена; оцінка ефективності комунікаційних кампаній у воєнних умовах є складною.

У підсумку інституційна структура й ключові діячі української публічної дипломатії після 24 лютого 2022 р. демонструють адаптацію до умов війни,

---

⁷¹ Інститут масової інформації URL: <https://imi.org.ua/>

⁷² Хорішко Л. С. Публічна дипломатія України в країнах Африки у контексті викликів сьогодення. Актуальні проблеми політики. 2023. Вип. 72. С. 125-130.

розширення функцій, нових аудиторій і тем, а також посилення координації та інтеграції державної комунікації з інформаційною безпекою. Ця зміна підкреслює, що публічна дипломатія України вже не обмежується просуванням культурних і освітніх ініціатив, а стала центральним елементом міжнародної стратегії держави, комунікації з аудиторією світу й партнерськими системами. Але передбачає також необхідність постійного розвитку інституційної спроможності, стандартизації, вимірювання результативності та інтеграції нових технологій.

2.3. Роль громадянського суспільства, діаспори та лідерів думок у просуванні українського нарративу

У контексті сучасної міжнародної комунікації, коли Україна стикається з масштабною інформаційною, культурною та військовою агресією, її здатність ефективно просувати власний нарратив – про державну суб'єктність, демократичні цінності, право на самовизначення, відбудову тощо – значною мірою залежить не лише від державних інституцій, але від активності громадянського суспільства, діаспори українців за кордоном та лідерів думок у різних сферах. Саме вони виступають не просто доповненням до офіційної дипломатії, а часто – агентами зміни сприйняття, творцями змісту і посередниками між українською реальністю та закордонними аудиторіями.

Громадянське суспільство в Україні за роки збройного протистояння, особливо після 2014 року, а ще більшою мірою після повномасштабного вторгнення Росії у лютому 2022 року, трансформувалося у надзвичайно впливову складову не лише внутрішньої політичної динаміки, а й геополітичної та комунікаційної відповіді держави. В умовах руйнування традиційних безпекових гарантій та інституційних обмежень державного апарату саме громадянське суспільство – у його широкому вимірі – стало ключовим агентом швидкої адаптації, суспільної мобілізації та стратегічних комунікацій із зовнішнім світом.

Організації волонтерського руху, правозахисні групи, ініціативи у сфері гуманітарної допомоги, антикорупційні й аналітичні центри, спільноти креативних індустрій, незалежні медійні проекти, блогери та цифрові активісти сформували багатоканальну мережу продукування та поширення українського голосу. Вони виступили не лише комунікаторами фактів про реалії війни, а й носіями символічного капіталу України: історій людської стійкості, спільних травм, демократичних прагнень, культурної ідентичності та досвіду боротьби за свободу. Саме завдяки активності громадянського суспільства український наратив отримав значно ширшу видимість та емоційну резонансність у світі, перетворившись на важливий елемент міжнародного порядку денного.

Показовим у цьому контексті є створення International Centre for Ukrainian Victory (ICUV) у березні 2022 року (Додаток А.). Цей центр, заснований у Варшаві на основі співпраці кількох українських НУО, перетворився на одну з провідних платформ адвокації українських інтересів у Європі. Його діяльність охоплює проведення міжнародних зустрічей, аналітичних обговорень, роботу з українськими спільнотами за кордоном і організацію кампаній, спрямованих на посилення підтримки України в політичних колах держав-членів ЄС. ICUV сформував нову модель української «народної дипломатії», де громадські структури виступають активними суб'єктами зовнішнього інформаційного впливу.

Громадянські організації всередині країни також дедалі частіше переходять від локальних проєктів до комунікації з глобальною аудиторією. Прикладом є Community Self-Help (Додаток А.), офіційно зареєстрована в січні 2022 року. Окрім підтримки лікарень, внутрішньо переміщених осіб та військових, ця організація спрямовує значну увагу на створення якісного сторітелінгу про події в Україні. Завдяки відеопроєктам, звітам англійською мовою та співпраці з міжнародними медійними платформами організація сприяє протидії дезінформації та формуванню автентичного образу України в інформаційному просторі.

Після 2022 року унікальну динаміку отримали також ініціативи української діаспори. Діаспорні організації стали автономними центрами інформаційної дипломатії, здатними впливати на національні парламенти, муніципалітети, університетські середовища та локальні медіа в десятках країн. Однією з найпомітніших структур такого типу є *Vitsche e.V.* (Додаток А.), заснована у травні 2022 року українською молоддю в Берліні. Ця організація регулярно проводить масові акції солідарності, культурні події, освітні курси та інформаційні кампанії, активно працює з німецькими ЗМІ та депутатами Бундестагу. *Vitsche* демонструє, як діаспорні спільноти можуть модернізувати традиційні форми громадського активізму, перетворюючи їх на ефективні інструменти впливу на публічні дискурси в Західній Європі.

Важливим елементом просування українського нарративу є також розвиток мереж української академічної діаспори, яка після 2022 року отримала нову суб'єктність. Платформа *Ukrainian Science Diaspora*⁷³ (Додаток А), активізована у 2022 році, стала інструментом інтеграції українських учених за кордоном у глобальні наукові простори. Вона сприяє формуванню міжнародних наукових партнерств, популяризує українські дослідження, організовує тематичні конференції та модеровані дискусії, а також виконує функцію неформального каналу наукової дипломатії. Через такі мережі Україна може впливати на формування експертного знання про себе — від безпекових досліджень до гуманітаристики.

Поза межами Європи значну роль у поширенні українського нарративу відіграють організації Північної Америки. Зокрема, ініціатива *Our Home Ukraine*⁷⁴ (Додаток А.), що стала активною у США в 2022 році, реалізує гуманітарні, культурні та освітні проєкти, створює комунікаційні платформи для представників діаспори й активно популяризує українську культуру. Її діяльність

⁷³ Ukrainian Science Diaspora. *Ukrainian Science Diaspora*. URL: <https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/en/> (date of access: 03.05.2026).

⁷⁴ Ukrainian Diaspora Support - Our Home Ukraine. *Our Home Ukraine*. URL: <https://ourhomeukraine.org/program/ukrainian-diaspora-support/> (date of access: 03.05.2026).

формує соціальну інфраструктуру діаспори, яка не лише підтримує новоприбулих українців, але й стає каналом донесення достовірної інформації про події в Україні до американського суспільства.

Українське громадянське суспільство – унікальне. Наші волонтерські мережі та громадські організації стали потужними майданчиками, де системна робота поєднується з щирими емоціями, створюючи нові важливі сенси для всієї країни. Їхня діяльність сприяла консолідації суспільства, зміцненню горизонтальних зв'язків і підвищенню рівня соціальної довіри, що є критично важливими для функціонування демократії у період кризи. Притаманна їм гнучкість та швидкість реагування дозволили продукувати меседжі, які поєднують етичний, емоційний і раціональний компоненти та орієнтовані на різні аудиторії – від іноземних урядів і міжнародних організацій до академічних інституцій, медійних корпорацій і широкої громадськості⁷⁵.

Важливо й те, що громадянське суспільство відіграло важливу роль не лише у внутрішній мобілізації, але й у зовнішній комунікації та міжнародній адвокації. Через соціальні мережі, міжнародні конференції, журналістські проєкти, мистецькі колаборації, кампанії донорської дипломатії та партнерства з іноземними НУО українські актори активно транслювали інформацію про перебіг війни, гуманітарні виклики, воєнні злочини та потреби цивільного населення. Так, представниці антикорупційного й правозахисного сектору – Дарія Каленюк, Олена Галушка, Ганна Гопко, Ольга Айвазовська – через роботу в межах International Centre for Ukrainian Victory та інших платформ системно просували на міжнародних майданчиках питання посилення санкцій проти Росії, конфіскації заморожених активів, створення спеціального трибуналу за воєнні злочини та нарощування військової допомоги Україні. Таке багаторівневе залучення дало можливість формувати не лише інформативний, а й емоційно-

---

⁷⁵ Андріяш В. І. Публічне управління в умовах глобалізації: місце й роль дипломатії та дипломатичної служби. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2024_8_3

впливовий дискурс, який мобілізував світову спільноту до політичної, фінансової та військової підтримки України.

Громадянське суспільство також стало критично важливим чинником у боротьбі з дезінформацією та проросійськими меседжами на міжнародній арені. Громадянські структури виступили не лише об'єктами зовнішньої комунікації держави, а й автономними суб'єктами публічної дипломатії, здатними проводити кампанії високого рівня впливу, часто паралельно, а інколи навіть швидше й ефективніше, ніж державні інституції.

Українська діаспора активно брала участь у гуманітарній підтримці України, у боротьбі з дезінформацією, у впливі на політику країн-перебування та на прийняття санкційних рішень проти агресора. У статті А. Атаманенко «Роль закордонних українців в українській публічній та культурній дипломатії: історичний і сучасний аспекти»⁷⁶ простежено, що вже в історичному контексті діаспора виступала агентом культурної дипломатії України – і сьогодні вона суттєво активізувала свої можливості у сфері інформаційної комунікації. Одним із прикладів є українсько-американські неурядові організації, які з 2014 до 2022 року змінили акцент із гуманітарної допомоги на адвокацію й просування українських наративів за кордоном.

Лідери думок – журналісти, блогери, культурні діячі, візуальні художники, науковці, впливові громадські активісти – також є важливими в просуванні українського наративу. Вони формулюють і транслиують історії, що здатні викликати резонанс, привертати увагу міжнародної аудиторії, створювати емоційний та ціннісний зв'язок із країною. У дослідженні «Citizen diplomacy during the full-scale invasion of Russia in Ukraine: the role of storytelling in the

---

⁷⁶ Атаманенко, А. Роль закордонних українців в українській публічній та культурній дипломатії: історичний і сучасний аспекти URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8193/1/%D0%90%D0%BB%D0%BB%D0%B0%20%D0%90%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_54-65.pdf

Ukraine's international image development»⁷⁷ зазначено, що сторітелінг (розповіді про війну, людей, втрати, героїзм, відбудову) стали ключовим інструментом народної дипломатії. Таким чином, лідери думок не просто коментують події, а через власні платформи створюють медійний контент, який репрезентує українську перспективу, викликає емпатію, мобілізує підтримку.

У сукупності громадянське суспільство, діаспора і лідери думок стали неформальними, але потужними акторами публічної дипломатії України. Вони доповнюють офіційні державні канали, працюють швидко, гнучко, часто без бюрократичних процедур, що є важливим в умовах воєнного часу. Громадські ініціативи можуть організовувати миттєві інформаційні кампанії, запускати волонтерські платформи, координувати донорську допомогу і комунікацію. Діаспора має доступ до ресурсів, політичного впливу та мереж у країнах проживання, а лідери думок мають медійну експозицію та авторитет, що дозволяє донести меседжі до різних аудиторій.

Просування українського нарративу має кілька ключових функцій. По-перше, вони сприяють формуванню та трансляції історій, які конструюють образ України як держави-жертви агресії і як суб'єкта відбудови, а також як країни, що відстоює універсальні цінності. По-друге, вони беруть участь у боротьбі з дезінформацією – перевірка фактів, контрнарративи, медіа-активізм, що протидіє російській пропаганді. Наприклад, діаспора використовує лобіювання та медійні кампанії в країнах перебування, щоб впливати на політичні рішення. По-третє, вони розширюють географію та аудиторії українського нарративу – не обмежуючись традиційними європейськими партнерами, але працюючи в Азії, Латинській Америці, Африці, через соціальні мережі, блогосферу, віртуальні платформи. По-четверте, вони створюють мультиформатний контент – відео,

---

⁷⁷ Citizen diplomacy during the full-scale invasion of russia in Ukraine: the role of storytelling in the Ukraine's international imagt development. Серія: Історія. Політологія, 2024. №39, С. 133-144.

подкасти, виставки, художні проекти, соціальні медіа-ініціативи – що допомагає адаптувати наратив до різних типів аудиторій⁷⁸.

Лідери думок – журналісти, блогери, митці, військові, науковці, активісти – хоча й відіграють дедалі важливішу роль у міжнародній комунікації, діють переважно в екосистемі соціальних медіа, де контент відзначається високою динамічністю, емоційністю та фрагментарністю⁷⁹. Це зумовлює низку ризиків: труднощі контролю якості повідомлень, можливість неузгодженості з офіційним дискурсом, поширення неперевіреної інформації, персоналізацію політичних меседжів. Водночас оцінити вплив лідерів думок на іноземну аудиторію надзвичайно складно, оскільки механізми впливу в цифрових середовищах є багатофакторними: вони залежать від алгоритмів платформ, інформаційного контексту, наявності мережевих ефектів та інформаційної конкуренції.

Ускладнюють просування українського наративу також і зовнішні чинники. В умовах повномасштабної війни громадські організації, волонтерські мережі й діаспорні комітети часто працюють в умовах ресурсного виснаження: обмеженість фінансування, емоційне вигорання активістів, нестача системної інституційної підтримки з боку держави. Інформаційна перенасиченість глобального медіапростору створює конкуренцію за увагу аудиторії, а присутність потужних російських дезінформаційних кампаній – додатковий тиск, який вимагає постійного моніторингу, оперативних реакцій та професіоналізації комунікаційних практик. У сукупності ці фактори формують складну конфігурацію можливостей і викликів, у якій українське громадянське суспільство, діаспора та лідери думок змушені діяти, вибудовуючи ефективні інструменти м'якої сили та міжнародної адвокації.

---

⁷⁸ Хорішко Л. С. Публічна дипломатія України в країнах Африки у контексті викликів сьогодення. Актуальні проблеми політики. 2023. Вип. 72. С. 125-130.

⁷⁹ Українська призма: Зовнішня політика 2023. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2024. 336 с. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/21179.pdf>

Для подальшого розвитку ролі громадянського суспільства, діаспори та лідерів думок у просуванні українського нарративу важливо забезпечити координацію між цими акторами й державними інституціями. Варто розвивати платформи обміну досвідом, навчальні програми, мережі для діаспори, підтримувати освітні ініціативи із сторітелінгу, медіаграмотності, культурної комунікації. Важливо також створити механізми оцінювання ефективності їхньої ролі, аналізувати вплив, виділяти успішні кейси, досвід трансляції нарративу у різні культурні контексти. Наприклад, ініціатива «Українська наукова діаспора» (Ukrainian Science Diaspora)⁸⁰ демонструє, як науковці за кордоном можуть бути платформою знань, контактів і послів українського досвіду.

У підсумку, громадянське суспільство, діаспора українців і лідери думок виступають не просто допоміжними, а стратегічними агентами просування українського нарративу у глобальному інформаційному просторі. У умовах сучасної гібридної війни, коли формування й підтримка міжнародної підтримки України залежать від сприйняття та переконань іноземних аудиторій, їхня роль лише зростає. Вони формують нові форми і формати дипломатичної комунікації, працюють із різними аудиторіями, створюють зміст, який резонує, і в такий спосіб підсилюють українську позицію. Цей процес не завершений: він потребує системності, ресурсів, навчання, моніторингу та адаптації до змін у глобальному медіа-ландшафті – і водночас відкриває широкий простір для майбутніх досліджень і практичних ініціатив.

---

⁸⁰ Ukrainian Science Diaspora URL: <https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/en/>

РОЗДІЛ 3

ІНСТРУМЕНТИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНОЇ ПІДТРИМКИ

3.1. Цифрова дипломатія та інформаційні кампанії України у світовому медіапросторі

У сучасному світі, коли міжнародна комунікація дедалі більше переходить у цифровий простір, роль цифрової дипломатії для держав, що перебувають у стані конфлікту або мають потребу мобілізувати міжнародну підтримку, стає критичною. Для України це означає не лише адаптацію класичних дипломатичних підходів до онлайн-формату, але й створення нових систем комунікації, інформаційних кампаній, що працюють із глобальними аудиторіями та цифровими платформами. Цей підрозділ досліджує, яким чином Україна використовує цифрову дипломатію, які інформаційні кампанії веде, та які виклики при цьому виникають.

Цифрова дипломатія (digital diplomacy) передбачає використання цифрових технологій, соціальних мереж, онлайн-платформ, мобільних додатків, чат-ботів та інших інструментів для комунікації держави з міжнародною аудиторією, формування іміджу, просування наративів і боротьби з дезінформацією. В Україні від 2022-го року цифрова дипломатія стала одним із ключових компонентів публічної дипломатії, враховуючи повномасштабне вторгнення та інформаційну війну. Наприклад, Рада національної безпеки і оборони України заявляє, що «кібердипломатія є важливим інструментом міжнародного співробітництва» і підкреслює роль цифрових комунікацій у стримуванні агресора, захисті інформаційної безпеки та просуванні державної позиції.

Однією з помітних інформаційних кампаній є «Be Brave Like Ukraine»⁸¹, запущена у квітні 2022 р. агенцією Vanda Agency у співпраці з Офісом Президента України, Міністерством культури і інформаційної політики та

---

⁸¹ Be Brave Like Ukraine URL: <https://bebravelikeua.com/>

Міністерством цифрової трансформації. Кампанія використовувала глобальні білборди, соціальні мережі, флешмоби з хештегом #BRAVEUKRAINE⁸², щоб представити українську сміливість як бренд і створити міжнародне сприйняття України як держави-борця, яка заслуговує на підтримку. Часто такі цифрові кампанії мають не лише іміджевий характер, але й стратегічний: вони мобілізують партнерів, залучають іноземних донорів, стимулюють медіа увагу.

Україна також використовує соціальні мережі та месенджери як ключові канали комунікації. Згідно з дослідженнями, основним джерелом новин в Україні стала платформа Telegram – 65,7 % респондентів використовували її для отримання новин. Також вважається, що Telegram став «серцем» інформаційної битви – він дозволяє швидко комунікувати, поширювати звернення, відео, меседжі, часто обходячи класичні медіа й цензуру. Українські державні структури та доповнені громадськими кампаніями використовують месенджери і соцмережі для трансляції українського наративу, залучення глобальних аудиторій, координації волонтерських і медійних ініціатив.

Цифрова дипломатія також включає боротьбу з дезінформацією. Наприклад, організація StopFake⁸³ була створена 2014 р., але в умовах війни її роль посилилася – вона працює з багатомовним контентом, фактчекінгом, аналітикою маніпуляцій. Ця складова є важливою, оскільки інформаційні кампанії супротивника використовують алгоритми соцмереж, боти й меми для впливу на міжнародну аудиторію. Таким чином, Україна працює не лише в класичних дипломатичних каналах, але й в цифровому просторі, зокрема через відеоконтент, хештеги.

Інша значуща складова – запуск освітніх, культурних та інформаційних платформ, що розповідають про війну України, її наслідки та перспективи.

---

⁸² CASES. Іміджева кампанія Be Brave Like Ukraine потрапила до 5 шорт-листів на Cannes Lions. CASES. URL: https://cases.media/en/news/imidzheva-kampaniya-be-brave-like-ukraine-potrapila-do-5-short-listiv-na-cannes-lions?srsId=AfmBOorBMBygSEOTYwDXql4nvLYActyQlm_j_pqPQRV4hgDnfmPt8_1n (дата звернення: 03.05.2026).

⁸³ StopFake URL: <https://www.stopfake.org/uk/golovna/>

Український інститут⁸⁴ реалізує проєкти «Colori Spenti», «The Smallest Support», «Postcards from Ukraine» тощо, які працюють у цифровому форматі, розраховані на міжнародну аудиторію. Це дозволяє культурній дипломатії інтегруватися з цифровою комунікацією, створюючи наратив про державу, яка захищає свою культуру та ідентичність, та демонструє її через мистецтво, відео, фотографію онлайн.

Методологічно цифрова дипломатія України ґрунтується на багаторівневій структурі, що охоплює як стратегічні, так і оперативні компоненти. Першим етапом виступає розробка комунікаційної стратегії, яка визначає ключові меседжі, цільові групи, пріоритетні теми, інструменти медіавпливу та бажані результати. Стратегія формується з урахуванням глобального інформаційного контексту, логіки поведінки цифрових платформ та алгоритмів соціальних мереж. Далі відбувається процес створення мультимедійного контенту: від інформативних відео та інфографіки до емоційно насичених роликів, мемів, документальних матеріалів і коротких форм відео, характерних для TikTok та Instagram Reels. Важливо, що зміст і форма комунікації адаптуються під конкретні аудиторії – політичних акторів, журналістів, експертну спільноту, молодь, міжнародні інституції чи широку глобальну публіку.

Вибір каналів цифрової дипломатії також є важливою методологічною складовою. Українські інституції активно використовують Twitter/X, Facebook, Instagram, YouTube, TikTok, Telegram, а також різноманітні вебпортали, інтерактивні платформи й кампанії у форматі digital storytelling. Кожен із цих каналів має власну логіку поширення інформації та особливості взаємодії з аудиторією, що потребує професійного управління комунікаційним процесом. Наступним етапом є таргетування – використання інструментів аналітики, реклами та сегментації, що дозволяють спрямовувати повідомлення на різні мовні, культурні й регіональні сегменти міжнародної аудиторії. Це робить цифрову дипломатію не лише масовим, а й адресним інструментом.

---

⁸⁴ Український інститут URL: <https://ui.org.ua/>

Окрему увагу в методології приділяється системній аналітиці впливу: моніторинг статистики охоплення, залученості, настроїв аудиторії, динаміки поширення меседжів. Усе це дозволяє адаптувати комунікаційну діяльність у реальному часі, коригувати формати, теми, тональність і стилістику подачі. За результатами досліджень, стиль української цифрової дипломатії характеризується високим рівнем гнучкості, емоційної резонансності та креативності, з активним використанням гумору, самоіронії, попкультурних відсилок і мемів. Такий підхід дає змогу не лише інформувати, а й формувати емоційний зв'язок із аудиторією, прориватися через шум глобального медіапростору та конкурувати з великими інформаційними акторами.

Особливу роль у цифровій дипломатії відіграє міжсекторальна координація – взаємодія державних органів, громадських організацій, діаспорних структур, ІТ-компаній, комунікаційних агентств і незалежних креативних спільнот. Така мережевість дозволяє масштабувати інформаційні кампанії, створювати багатомовний та багатоформатний контент, залучати професійні ресурси та експертизу, забезпечувати ширшу легітимність і різноплановість українського голосу у глобальному просторі. У результаті цифрова дипломатія України є не суто інституційною діяльністю держави, а радше розширеною екосистемою комунікацій, у якій поєднуються офіційні й неофіційні, централізовані й децентралізовані актори.

Водночас ця сфера супроводжується низкою суттєвих викликів. Перший – складність оцінювання ефективності цифрових кампаній. Кількісні показники (охоплення, перегляди, лайки, репости) не завжди корелюють зі зміною політичних позицій, міжнародної підтримки чи формуванням довгострокового іміджу держави. Вимірювання реального впливу потребує комплексних методик, включно з аналізом медіадискурсів, соціологічних досліджень, контент-аналізу та мережевої аналітики. Другий виклик пов'язаний з інформаційною агресією Росії, яка активно застосовує ботоферми, фейкові акаунти, дезінформацію, маніпулятивні наративи й психологічні операції. Це створює асиметричне

середовище, у якому Україна змушена діяти як у оборонному, так і в наступальному інформаційному режимі.

Третій виклик – ресурсна недостатність. Повномасштабна війна поставила обмеження на фінансові, технічні та кадрові можливості держави. Часто цифрові кампанії ведуться завдяки волонтерській праці або за участі приватних партнерів, а системна інституалізація цифрової дипломатії відбувається поступово. Четвертий виклик – етичні та регуляторні аспекти. Публічна дипломатія передбачає баланс між інформуванням, мобілізацією і державними інтересами, але надмірна пропагандистська тональність, спроби контролювати інформаційний простір або обмежувати медіа можуть знижувати довіру до українських комунікацій на міжнародному рівні. Збереження прозорості, достовірності та відповідальності в умовах війни стає не лише моральним, а й стратегічним завданням.

У сукупності ці аспекти визначають складність та багатогранність цифрової дипломатії України, яка, незважаючи на обмеження і виклики, стала одним із ключових інструментів формування міжнародної підтримки, боротьби з дезінформацією та посилення присутності України у світовому медіапросторі.

Важливо також зазначити, що цифрова дипломатія України виходить за межі промоції іміджу й переходить у функцію збору даних, залучення аудиторій, гуманітарної комунікації. Наприклад, урядові чат-боти і платформи використовуються для збору цифрових свідчень злочинів, поширення інформації серед біженців, координації міжнародної допомоги. Таким чином цифрова дипломатія перетворюється на гібридний інструмент: комунікація + дані + мобілізація підтримки.

Підсумовуючи, можна сказати, що цифрова дипломатія і інформаційні кампанії стали одним із ключових важелів глобальної комунікаційної стратегії⁸⁵

---

⁸⁵ Про схвалення Стратегії розвитку сфери електронних комунікацій України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 04.06.2025 № 546-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/546-2025-p#Text> (дата звернення: 03.05.2026).

України. Через використання соціальних мереж, мемів, біржової кампанії, міжнародних хештегів, мультимедійного контенту та координацію з громадськістю і діаспорою, Україна змогла значно підсилити своє положення у світовому медіапросторі. Водночас цей процес потребує постійного вдосконалення: розбудови аналітики впливу, сучасних платформ, забезпечення ресурсами, а також балансу між комунікацією, достовірністю та етичними стандартами. Саме ця синергія цифрового, інформаційного та дипломатичного вимірів визначає ефективність сучасної публічної дипломатії України в умовах глобальної війни за увагу, образ і підтримку.

3.2. Культурна, освітня та наукова дипломатія як засоби зміцнення позитивного іміджу держави

Культурна, освітня та наукова дипломатія України виступають важливими складовими сучасної державної комунікації і публічної дипломатії, спрямованими на формування, зміцнення та трансляцію позитивного іміджу держави — не лише як суб'єкта міжнародної політики, а як культурно, освітньо та науково компетентного партнера. У контексті України, яка після 2014 року, а особливо від 24 лютого 2022 року, перебуває в умовах збройного конфлікту і гібридної війни, ці форми дипломатії набувають підвищеної значущості: вони забезпечують не тільки культурну присутність і академічну співпрацю, але й участь у міжнародному інформаційному просторі, створення позитивного наративу, підтримку міжнародної солідарності та просування національних цінностей.

Культурна дипломатія включає діяльність державних і недержавних акторів, спрямовану на обмін культурними, мистецькими, освітніми та соціальними цінностями з іншими країнами. Вона є одним із ключових інструментів «м'якої сили» (soft power), оскільки через культуру держава може формувати своє сприйняття за кордоном, покращувати імідж, будувати довіру, розвивати міжнародну співпрацю. У випадку України, культурна дипломатія підтримує державну зовнішньополітичну комунікацію, демонструє стійкість,

культурну ідентичність, продуктивність творчих і креативних індустрій – що стає особливо важливим у період війни, коли країна прагне не втратити голос у світі й утвердитися як суб'єкт модернізації, а не лише жертва агресії. Організаційно це проявляється у міжнародних виставках, культурних акціях, програмах перекладу української літератури, мобілізації творчих індустрій, участі у міжнародних фестивалях, культурних платформах – завданням є показати Україну як державу, яка має свою унікальну культуру й перспективу, здатну взаємодіяти у глобальному культурному просторі.

Одним із помітних заходів культурної дипломатії є проєкт за ініціативою Олена Зеленська – запуск 35 аудіогідів українською мовою в музеях і культурних центрах 25-ти країн. Ця ініціатива мала на меті показати, що українська культура має бути чутою у світі, і підкреслити, що для України важлива увага до власної мови, культурної ідентичності та міжнародного представлення⁸⁶.

Ще один приклад культурної дипломатії – проведення International Cultural Diplomacy Forum⁸⁷, організованого Український інститут спільно з Міністерством закордонних справ України та за участі представників іноземних країн. Форум показав, що культура може бути не лише мистецтвом чи розвагою, а й стратегічним інструментом міжнародної комунікації.

Освітня дипломатія – це окремий, але тісно пов'язаний з культурною напрямком, що передбачає використання освітніх відносин, студентських обмінів, міжнародних програм академічної мобільності, співробітництва між університетами й науковими центрами як елементів зовнішньої комунікації держави. В Україні освітня дипломатія набуває нових контурів: держава позиціонує себе як країну, що пропонує освітню і наукову інтеграцію з міжнародною спільнотою, розвиває інноваційні підходи у педагогіці, підтримує залучення іноземних студентів, взаємодію в області досліджень та обмінів. Через освітню дипломатію створюються умови для довгострокового формування

---

⁸⁶ Матяш І. Публічна дипломатія в діяльності Першої Леді (на прикладі України й Польщі). Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2023. Вип. 32. С. 244-261.

⁸⁷ Український інститут URL: <https://ui.org.ua/>

приятного ставлення до держави: коли іноземні студенти навчаються в українських університетах або українські науковці беруть участь у міжнародних програмах, це сприяє утворенню мереж, контактів, симпатій, що в майбутньому можуть трансформуватися у партнерства, комунікацію, підтримку. Освітня дипломатія також допомагає створювати кадровий потенціал держави-партнера, просувати спільні наукові чи навчальні проекти, що підсилює довіру до країни.

Прикладом є створення мережі Ukrainian Global University (UGU)⁸⁸ — глобальної мережі, яка об'єднує провідні освітні інституції для підтримки українських студентів і науковців, зокрема тих, кого торкнулася війна. Програма спрямована на те, щоб українські допитливі студенти й дослідники працювали і навчалися за кордоном, а потім долучилися до відбудови й розвитку України.

Наукова дипломатія – не менш важливий пункт загальної дипломатії, адже наукова дипломатія дозволяє державі демонструвати свій інтегрований підхід до глобальних викликів, наприклад, клімату, технологій, медицини, що підвищує її престиж і показує готовність до участі у вирішенні універсальних проблем. Україна в цьому контексті має значні можливості: міжнародна співпраця її науковців, участь у глобальних проектах, налагодження зв'язків із університетами й дослідницькими центрами за кордоном, що, окрім безпосередніх наукових вигод, має іміджеві переваги. Академічна мобільність як організаційний механізм міжкультурної взаємодії є необхідним інструментом для просування державного іміджу. Таким чином, поєднання наукової дипломатії з освітньою та культурною створює мультиканальну систему комунікації, через яку держава транслює свої цінності, компетентність і партнерські позиції.

У галузі наукової дипломатії прикладом є офіційне відкриття співпраці між Україною та Великою Британією⁸⁹ у сфері науки, технологій та інновацій в

⁸⁸ Ukrainian Global University URL: <https://kse.ua/ua/ukrayinskiy-globalniy-universitet/>

⁸⁹ Україна та Велика Британія розпочали співпрацю у сфері науки й інновацій у межах 100-річного партнерства. *Нова українська школа* | Веб-ресурс НУШ. URL: <https://nus.org.ua/2025/05/22/ukrayina-ta-velyka-brytaniya-rozpochaly-spivpratsyu-u-sferi-nauky-j-innovatsij-u-mezhah-100-richnogo-partnerstva/> (дата звернення: 03.05.2026).

рамках 100-річного партнерства. Така співпраця демонструє, що Україна готова бути не лише об'єктом міжнародної уваги, але активним партнером у глобальних наукових процесах.

З погляду стратегічного аналізу, культурна, освітня і наукова дипломатія мають декілька важливих функцій. Перша функція – іміджева: через участь у культурних, освітніх, наукових обмінах держава формує образ сучасної, відкритої, прогресивної країни. Друга – комунікативна: ці напрямки слугують каналами для прямої взаємодії з іноземною аудиторією, міжнародною громадою, освітніми і культурними інституціями, що дозволяє уникати виключно дипломатичного бюрократичного формату та звертатися до ширших аудиторій. Третя – мережна: вони створюють міжнародні зв'язки, які можуть бути мобілізовані у політичному, економічному, культурному чи гуманітарному вимірах. І четверта – траєкторія розвитку: через освітню і наукову складову країна показує себе як інвестор у майбутнє, як партнер у глобальних процесах, що підсилює її статус не просто як «жертви агресії», а як учасника модернізації й міжнародної співпраці.

Разом з тим існують суттєві виклики. По-перше, системність та координація напрямків ще не завжди забезпечені: культурна політика і дипломатія можуть залишатися фрагментарними, освітня дипломатія стикається з проблемами фінансування, міжнародної інтеграції, а наукова співпраця – з інфраструктурними обмеженнями. По-друге, вимірювання ефективності цих дипломатичних напрямків складне: наскільки участь студента чи виставки в іншій країні трансформують ставлення аудиторії, призводить до партнерств, або змінює імідж держави – це питання, над яким працюють дослідники. По-третє, війна і криза створюють додаткові випробування: ресурсні, кадрові, інфраструктурні, а також треба пристосовувати дипломатію до умов гібридної війни і інформаційного тиску⁹⁰. Однак саме в кризових умовах ці форми

---

⁹⁰ Україна та світ: майбутнє, яке ми (від)будуємо разом. Другий Саміт Перших Леді та Джентльменів. 2022. URL: <https://summitflg.org/istoriya/>

дипломатії набувають особливої ваги – вони дозволяють державі діяти не лише від імені військового чи політичного фронту, а через культуру, знання, науку.

У перспективі для України важливо розвинути ці напрямки у більш стратегічному, інтегрованому підході: забезпечити чіткі державні рамки і програми для культурної, освітньої, наукової дипломатії; більш активно залучати креативні індустрії, діаспору, міжнародні освітні мережі; розробити систему моніторингу і вимірювання ефекту; розширити географію і аудиторії (за межі традиційної Європи); підсилити інституційні можливості та міжнародну бренд-комунікацію. У цьому контексті культурна, освітня та наукова дипломатія можуть стати не просто допоміжними каналами, а центральними складовими державної зовнішньої комунікації і іміджевої стратегії.

Отже, культурна, освітня та наукова дипломатія України виступають потужними засобами зміцнення позитивного іміджу держави. Вони забезпечують комунікацію з міжнародною аудиторією, створюють мережі взаємодії, формують імідж модернізованої, культурної, освіченої країни – і в умовах сучасного геополітичного контексту це набуває особливої стратегічної значущості. Реалізація цих напрямків та подальший розвиток інтегрованої стратегії дадуть змогу Україні підсилити свою міжнародну позицію, збільшити довіру партнерів, підвищити свою компетентність і вплив у глобальному просторі.

3.3. Оцінка ефективності та перспективи розвитку публічної дипломатії України в умовах післявоєнного відновлення

В умовах, коли Україна перебуває в умовах війни, питання ефективності публічної дипломатії набуває ще більшої значущості. Публічна дипломатія, розуміється як комплекс державних і недержавних комунікаційних заходів, спрямованих на зовнішні аудиторії з метою формування іміджу держави, підтримки міжнародної підтримки, створення й просування національного нарративу, - повинна адаптуватися до нових умов. Проте оцінка її ефективності в українському контексті залишається доволі складною: наявні дослідження

підкреслюють не лише досягнення, але й значні виклики. Українська публічна дипломатія успішно виходить на видимість і резонанс, але не має поки що повної оцінки довгострокових результатів. У цьому контексті доцільно розглянути як вимірювання ефективності, так і перспективи розвитку цієї сфери після завершення воєнного етапу.

Щодо вимірювання продуктивності, можна виокремити кілька основних параметрів: рівень міжнародної видимості країни, зміна міжнародної аудиторії в ставленні до України, приріст комунікаційного впливу у цифрових медіа, кількість партнерств і проєктів у сфері культури, освіти, науки, а також спроможність системи публічної дипломатії координуватися і забезпечувати сталість кампаній. В українському випадку встановлено, що за період після повномасштабного вторгнення увага закордонних аудиторій до України зросла, а меседжі українського нарративу – резонували. Так, дослідження показує, що державні комунікаційні акванти використовували стратегію «Projecting Self» і «Distancing Self» (проєкція позитивної ідентичності + дистанціювання від агресора) успішно залучили аудиторії. Однак, ефекти мають бути виміряні не лише в цифрових метрах (лайки, сигнали), але й через зміну політичних позицій, збільшення підтримки, партнерств, а також через довіру до держави як комунікатора. Важливим пунктом є і системні недоліки: недостатнє фінансування, нерівномірна координація між акторами, брак контенту. Таким чином, ефективність має сприйматися як багатомірний показник – від видимості і впливу до сталості і зміни аудиторій.

З огляду на воєнний контекст, перспективи розвитку публічної дипломатії України мають бути пов'язані з трьома основними завданнями: перше – перехід від воєнного режиму комунікації (криза, мобілізація, виживання) до довготривалої інституційної політики публічної дипломатії; друге – розширення географії і тематичного спектра (не лише Європа, але Азія, Африка, Латинська Америка; не лише культура/імідж, але економіка, інновації, зелена реконструкція); третє – впровадження механізмів моніторингу, оцінки й

адаптації комунікаційних стратегій. Наприклад, українські дипломатичні структури планують оновлення стратегії публічної дипломатії та стратегії комунікації на період після 2026 року, з акцентом на країни Азії, Африки, Латинської Америки. Цей перехід вимагає змін не лише в змісті, але й в організаційних процедурах, ресурсах і кадровій політиці.

Однією з ключових перспектив є інтеграція публічної дипломатії у процеси післявоєнної відбудови як складової державного бренду: коли Україна прагне не лише відновити території, але й стати сучасною, інноваційною, культурно потужною державою – це дає можливість трансформувати публічну дипломатію з інструменту реагування на кризу до проактивного інструменту державного розвитку. У цьому сенсі важливими є такі теми, як «відбудова як бренд», «зелена відбудова», «інноваційна Україна». Публічна дипломатія може відігравати роль мобілізатора міжнародної уваги, інвестицій, партнерств і людських ресурсів. Проте для цього потрібна чітка координація, сталість і планування.

Водночас існують виклики, які можуть гальмувати ефективність і розвиток публічної дипломатії. По-перше, ресурсні обмеження: державний бюджет, змінений військовими витратами, може обмежувати фінансування публічної дипломатії. По-друге, проблемою є складність оцінювання результатів: вимірювання довіри, зміни ставлення аудиторій, впливу на політичні рішення – це довготривалий процес, що ускладнено воєнним та післявоєнним станом. По-третє, ризик того, що публічна дипломатія залишиться суто іміджевою акцією, а не стратегією партнерства і сталого розвитку, що може підірвати її довіру і ефективність. Дослідження стверджують, що надмірна залежність від емоційних наративів («жертва», «герой») може зменшити потенціал для довготривалих партнерств. Таким чином, перспективний розвиток вимагає балансування між емоційною залученістю та стратегічною спроможністю до партнерства.

Що стосується практичних рекомендацій для України, доцільно фокусуватися на кількох напрямках. По-перше, створення системи моніторингу й оцінювання публічної дипломатії: наприклад, встановлення ключових показників (KPIs) для комунікаційних кампаній, аудиторій, результатів у вигляді партнерств чи інвестицій. По-друге, забезпечення координації між державними інституціями, громадянським суспільством, діаспорою та приватним сектором – така мережа забезпечує більшу гнучкість і охоплення. По-третє, розробка та впровадження стратегії публічної дипломатії для післявоєнного періоду з чіткими темами (відбудова, інновації, культура, наука), аудиторіями (не лише Захід, але глобально) та каналами (цифрові, гібридні). По-четверте, інвестування в людський капітал (навчання фахівців публічної дипломатії, комунікацій, цифрових платформ) та створення контенту, який відповідає міжнародним стандартам. По-п'яте, розвиток довгострокових партнерств та зміцнення мереж: наприклад, участь українських громад і креативних індустрій у глобальних платформах, що створює сталі зв'язки й імідж.

Ефективність і перспективи публічної дипломатії України не можна оцінювати лише кількістю медіа-кампаній чи лайками – вона потребує трактування як стратегічного інструменту державної політики, інтегрованого з культурою, освітою, наукою, економікою й безпекою. У післявоєнному контексті публічна дипломатія має стати джерелом не лише іміджевого підсилення, але й міжнародного партнерства, інвестицій, довготривалих зв'язків та імплементації глобальних проєктів.

У підсумку, публічна дипломатія України має на сьогодні і значні досягнення, і вагомі перспективи, але одночасно важить багато завдань і викликів. Для того, щоб вона стала справді ефективним інструментом післявоєнного відновлення держави, необхідно посилити інституційні, координаційні, аналітичні та ресурсні можливості, сформувавши чітку стратегію на декілька років уперед, адаптовану до глобального контексту й міжнародних аудиторій, і перейти від мобілізаційного підходу до сталого, партнерського і

проактивного. Лише у такому випадку публічна дипломатія України зможе внести свій істотний вклад у підвищення міжнародної впізнаваності держави, залучення ресурсів для відбудови, зміцнення іміджу та створення довіри до України на глобальній арені.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило здійснити всебічний аналіз становлення, трансформації та сучасного стану публічної дипломатії України, особливо в контексті безпрецедентних безпекових, політичних і гуманітарних викликів, що постали перед державою після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації у 2022 році. Систематизація фактичного матеріалу, узагальнення наукових підходів та вивчення емпіричних даних дали змогу обґрунтувати висновок, що публічна дипломатія стала одним із ключових інструментів забезпечення національної стійкості, міжнародної легітимності України та формування глобального сприйняття російсько-української війни як боротьби за режим міжнародного права, демократичний світовий порядок і колективну безпеку.

У першому розділі було доведено, що публічна дипломатія України має розвинену теоретико-методологічну основу, сформовану на перетині класичних концепцій дипломатії, сучасних комунікаційних студій, теорій «м'якої сили», стратегічних комунікацій та мережевих підходів до міжнародних відносин. Аналіз понятійного апарату засвідчив, що сучасна публічна дипломатія є багатовимірним явищем, що включає як традиційні інструменти репрезентації держави (культурна, іміджева дипломатія), так і новітні механізми цифрової взаємодії, кризового інформування, наукової дипломатії та роботи з транснаціональними мережами.

Методологічний інструментарій дослідження, який включав системний аналіз, порівняльний і структурно-функціональний методи, контент-аналіз, дозволив розглянути публічну дипломатію не лише як практичну комунікаційну діяльність, але і як інституційний механізм формування міжнародних відносин, політичної суб'єктності України та її спроможності впливати на світові аудиторії. Було виявлено, що сучасні моделі публічної дипломатії виходять за межі міждержавної комунікації та дедалі більше інтегрують громадський сектор,

локальні громади, наукові й культурні інституції, міжнародну діаспору та глобальні професійні спільноти.

Аналіз історичної динаміки розвитку української публічної дипломатії засвідчив, що її формування з часу відновлення незалежності у 1991 році відбувалося поетапно, у взаємозв'язку із зовнішньополітичними пріоритетами держави та контекстом міжнародної безпеки. На ранніх етапах основний акцент робився на іміджевих проєктах, культурній презентації України, пошуку інвестицій і партнерств. Разом з тим, відсутність комплексної стратегії, нестача інституційного потенціалу та ресурсні обмеження довгий час стримували розвиток цієї сфери.

Події 2014 року – Революція Гідності, російська агресія, початок гібридної війни – стали каталізатором модернізації українських комунікаційних практик. Держава поступово перейшла від іміджевої до стратегічної дипломатії, де ключовими стали питання безпеки, міжнародної легітимності та протидії дезінформації. Проте саме 2022 рік став точкою перелому, коли публічна дипломатія перетворилася на центральний інструмент міжнародної мобілізації.

Повномасштабне вторгнення зумовило глибоку інституційну та технологічну трансформацію дипломатичної системи. Україна продемонструвала здатність діяти у надзвичайно динамічному інформаційному середовищі, вибудовуючи мережеві комунікації, адаптуючи меседжі для різних аудиторій та використовуючи новітні цифрові інструменти. Системна цифровізація, персоналізація дипломатії (зокрема завдяки відеозверненням Президента України) та активізація міжнародної громадськості стали визначальними характеристиками нового етапу.

Особливу увагу дослідження приділило аналізу інституційної архітектури публічної дипломатії в умовах воєнного стану. Було встановлено, що Міністерство закордонних справ України стало ключовим координатором стратегічних комунікацій, суттєво розширивши напрямки своєї діяльності: цифрова дипломатія, суспільна дипломатія, міжнародна комунікація, експертно-

наукове співробітництво, дипломатія культурного змісту. Паралельно з державними структурами активізувалися нові суб'єкти – волонтерські мережі, громадські організації, аналітичні центри, культурні інституції, ініціативи діаспори та медійні лідери.

Після 24 лютого 2022 року в Україні сформувалася унікальна модель багаторівневої публічної дипломатії, що поєднала державний, громадський, експертний та медійний сектори у єдиному інформаційному просторі. Ця модель забезпечила оперативність, адаптивність і багатоканальність міжнародних комунікацій України, що дозволило швидко мобілізувати глобальну увагу, підтримку і політичну солідарність демократичного світу.

Вагомим результатом дослідження стало виявлення унікальної ролі громадянського суспільства та міжнародної діаспори у формуванні міжнародного резонансу. Ініціативи на кшталт ICUV, Vitsche, Razom for Ukraine, United24, численні волонтерські мережі та міжнародні експертні спільноти (зокрема Ukrainian Science Diaspora) створили стійку гуманітарно-комунікаційну інфраструктуру.

Лідери думок – журналісти, письменники, військові аналітики, культурні діячі – відіграли роль «комунікаційних амбасадорів» України. Їхня діяльність підсилювала державні наративи, підвищувала довіру міжнародної аудиторії, локалізувала український меседж у різних країнах і культурних середовищах.

Унікальною рисою стало те, що українська публічна дипломатія набрала форми глобального громадянського руху, в якому держава виступає ядром, але не єдиним актором. Така модель підвищує стійкість комунікаційної стратегії, робить її менш залежною від бюрократичних бар'єрів і значно ширше охоплює міжнародні спільноти.

Дослідження показало, що найефективнішими інструментами української публічної дипломатії стали:

- культурні та освітні проєкти, які формують позитивний та глибокий образ держави;

- інформаційні кампанії, спрямовані на пояснення причин і наслідків війни;
- цифрові інструменти та соціальні мережі, що забезпечують швидкість і глобальне охоплення;
- мережеві комунікації з діаспорою, які підсилюють зовнішньополітичні меседжі на локальному рівні у країнах перебування.

Ефективність цих інструментів безпосередньо вплинула на масштаби міжнародної підтримки України: постачання озброєння, санкції проти РФ, гуманітарна допомога, створення міжнародних коаліцій та політичних альянсів.

Оцінка результативності української публічної дипломатії засвідчила її високий рівень ефективності у кризових умовах. Завдяки злагодженим діям державних і недержавних акторів України вдалося:

- утримувати стабільний інформаційний інтерес світових медіа;
- сформувати коаліцію міжнародної підтримки, безпрецедентну у світовій практиці XXI століття;
- нейтралізувати значну частину російських дезінформаційних операцій;
- забезпечити суб'єктність України у міжнародних переговорах і стратегічних процесах.

Водночас дослідження виявило потребу у подальшій систематизації інституційної взаємодії, збільшенні фінансування комунікаційних програм, розвитку людського капіталу, професіоналізації культурної та наукової дипломатії, розширенні механізмів підтримки міжнародної діаспори.

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що публічна дипломатія України у період після початку повномасштабного вторгнення стала одним із фундаментальних чинників міжнародної солідарності та стійкості світового порядку. Вона перетворилася на стратегічний інструмент зовнішньої політики й національної безпеки, який забезпечує Україні міжнародну підтримку, захист інтересів та формування позитивного глобального образу.

У майбутньому публічна дипломатія відіграватиме ключову роль у післявоєнному відновленні України, її інтеграції до ЄС та НАТО, формуванні довгострокових міжнародних партнерств і зміцненні авторитету нашої держави на світовій арені. Саме системність, інституційна сталість і здатність до інновацій визначатимуть ефективність української дипломатії в нових геополітичних реаліях та сприятимуть побудові безпечного й демократичного міжнародного порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Be Brave Like Ukraine : інформаційна платформа. URL: <https://bebravelikeua.com/>
2. Bjola C., Fjällhed A. Public diplomacy in the crossfire: decoding Ukraine's 'Strategic Self' during wartime. *International Affairs*. November 2025. Vol. 101, Issue 6. P. 2059–2083. URL: <https://doi.org/10.1093/ia/iaaf179>
3. Citizen diplomacy during the full-scale invasion of russia in Ukraine: the role of storytelling in the Ukraine's international image development. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2024. № 39. С. 133–144.
4. Media Center Ukraine : інформаційна платформа. URL: <https://mediacenter.org.ua/uk/>
5. Narratives of War: Ukrainian Memetic Warfare on Twitter. 2023. URL: <https://arxiv.org/abs/2309.08363>
6. Official website of Ukraine : офіційний вебсайт України для іноземної аудиторії. URL: <https://ukraine.ua/>
7. StopFake : вебсайт для боротьби з дезінформацією. URL: <https://www.stopfake.org/uk/golovna/>
8. Ukraine NOW. Новий брендинг України / Banda Agency. URL: <https://banda.agency/ukrainenow/>
9. Авер'янова Н., Воропаєва Т. Українська діаспора як полісуб'єктна, складноорганізована система в контексті стратегічної політики держави / ред. В. Глухман. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. 2021. Вип. 28. С. 25–31.
10. Андріяш В. І. Публічне управління в умовах глобалізації: місце й роль дипломатії та дипломатичної служби. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2024_8_3
11. Атаманенко А. Роль закордонних українців в українській публічній та культурній дипломатії: історичний і сучасний аспекти. *Наукові записки*

- Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки». 2019. Вип. 29. С. 54–65.*
12. Біла А. М'яка сила в умовах війни: про публічну дипломатію України в Ліванській Республіці. *Україна дипломатична*. 2023. Вип. 24. С. 750–760.
13. Біла А. Ренесанс культурної дипломатії України в умовах глобальних викликів і нинішньої повномасштабної війни. *Україна дипломатична*. 2024. Вип. 25. С. 912–922.
14. Братута О. Публічна дипломатія: термінологічні, онтологічні та прикладні результати дослідження. *Україна дипломатична*. 2023. Вип. 24. С. 727–740.
15. Бурейко Н. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ В УКРАЇНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ: ЯК ОСВОЮВАЛИ «TERRA INCOGNITA» - Prism UA. *Prism UA*. 2020 URL: <https://prismua.org/87545890-2/> (дата звернення: 11.05.2026).
16. Головка І. К. Нова публічна дипломатія в сучасному науковому дискурсі. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2022. Т. 14, № 2. С. 102–109.
17. Децик О. П. Інституціональна взаємодія як специфічна особливість сфери публічної дипломатії. *Право та державне управління*. 2020. № 1(2). С. 98–106.
18. Другий Саміт Перших Леді та Джентльменів (2022). Україна та світ: майбутнє, яке ми (від)будуємо разом. URL: <https://summitflg.org/istoriya/>
19. Ємець В. Публічна дипломатія як інструмент формування іміджу України в умовах повномасштабної війни. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2023. Вип. 46. С. 291–296.
20. Заєць Д. С. Стан та перспективи розвитку публічної дипломатії України під час широкомасштабної російсько-української війни. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2024. Т. 16, № 1. С. 180–187.
21. Земзюліна Н. І., Захарченко М. В. Інституалізація публічної дипломатії: світовий та український досвід. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2021. Вип. 8. С. 8–22.

22. Івашова Л. М. Види і роль публічної дипломатії в реалізації зовнішньої політики держави та її особливості у сфері медичної реабілітації. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2024. № 2. С. 27–35.
23. Інститут масової інформації (ІМІ) : офіційний вебсайт. URL: <https://imi.org.ua/>
24. Кольк А. Великі серця естонців та вболівання за Україну є найціннішим надбанням публічної дипломатії. *Україна дипломатична*. 2024. Вип. 25. С. 511–520.
25. Комарницький М. Роль публічної дипломатії в глобальній стратегії європейського союзу. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2021. Вип. 35. С. 193–200.
26. Коптєв О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2023. Вип. 36. С. 51–60.
27. Кравчук Н. Публічна дипломатія як стратегічний імператив зміцнення конкурентоспроможності держави в умовах трансформації світового порядку. *Empirio*. 2025. Т. 2, № 1. С. 78–91.
28. Краснопольська Т. М. Цифрова дипломатія як основа нової публічної дипломатії. *Актуальні проблеми політики*. 2022. Вип. 69. С. 13–20.
29. Кулеба Д. Публічна дипломатія – нова зброя України в умовах гібридної війни (23 вересня 2015). *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038633/>
30. Лепська Н. В. Публічна дипломатія як інструмент міжнародної співпраці та зміцнення зовнішньополітичного іміджу України. *Сучасні політичні візії*. 2024. № 2. С. 22–30.
31. Мазука Л. І. Закордонне українство в системі публічної дипломатії України. *Політичні дослідження*. 2024. № 2. С. 184–202.
32. Мамченко Н. Кабмін зменшив МЗС обсяг коштів на забезпечення міжнародного позитивного іміджу України і збільшив на навчання дипломатів. *Судово-юридична газета. Публікації*. 2023. 02 грудня URL:

<https://sud.ua/uk/news/publication/287143-kabmin-umenshil-mid-obem-sredstv-na-obespechenie-mezhdunarodnogo-pozitivnogo-imidzha-ukrainy-i-velichil-na-obuchenie-diplomatov>

33. Мартинюк Н. Напрями публічної дипломатії Світового конгресу українців задля поліпшення іміджу України у світі (1991–2024 рр.). *Україна дипломатична*. 2024. Вип. 25. С. 923–934.
34. Матяш І. Публічна дипломатія в діяльності Першої Леді (на прикладі України й Польщі). *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2023. Вип. 32. С. 244–261.
35. Міністерство закордонних справ України (МЗС) : офіційний вебсайт. URL: <https://mfa.gov.ua/>
36. Мостова Д. Ю. Різновиди публічної дипломатії в публічному управлінні. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2020. № 1(69). С. 18–23.
37. Надоленко Г. О. Трансформація економічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни. *Ефективна економіка*. 2024. № 5. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3736/3771>
38. Опанасюк О. І. Особливості сучасної публічної дипломатії. *Гілея: науковий вісник*. 2017. Вип. 117. С. 238–243.
39. Павлюх М. В., Кушней С. Р. Публічна дипломатія як тренд у сучасних політичних відносинах: процеси трансформації. *Політичне життя*. 2022. № 4. С. 122–127.
40. Палєєва Ю. С. Цифрова дипломатія – стратегічний напрям публічної дипломатії. *Alfred Nobel University Journal of Law*. 2023. № 2. С. 84–89.
41. Петров П. Г. Роль публічної дипломатії та парадипломатії як інструмент зміцнення політичних інститутів у цифровому вимірі. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2024. Т. 16, № 2. С. 215–221.
42. Птащенко О. В. Українська публічна дипломатія: минуле, сьогодення та перспективи. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 3. С. 79–84.

43. Рада національної безпеки і оборони України (РНБО) : офіційний вебсайт. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/en/>
44. Сегеда О. О. Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії. *Політикус*. 2020. Вип. 3. С. 139–147.
45. Смирнова К. Науково-освітня дипломатія в умовах воєнного стану в Україні як інструмент публічної дипломатії. *Україна дипломатична*. 2022. Вип. 23. С. 442–449.
46. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021–2025 : затверджено Наказом Міністерства закордонних справ України від 24.03.2021 р. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>
47. Трофименко М. В. Трансформація публічної дипломатії в умовах глобалізації та діджиталізації: методологічні засади й практичні аспекти (український кейс). *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2023. Вип. 35-36. С. 141–154.
48. Українська наукова діаспора (Ukrainian Science Diaspora) : офіційний вебсайт. URL: <https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/en/>
49. Українська призма: Зовнішня політика 2023. Аналітичне дослідження / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2024. 336 с. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/21179.pdf>
50. Український глобальний університет (Ukrainian Global University) : офіційний вебсайт на базі KSE. URL: <https://kse.ua/ua/ukrayinskiy-globalniy-universitet/>
51. Український інститут : офіційний вебсайт. URL: <https://ui.org.ua/>
52. Формула миру : офіційна сторінка на сайті МЗС України. URL: <https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/formula-miru>

- 53.Хорішко Л. С. Публічна дипломатія України в країнах Африки у контексті викликів сьогодення. *Актуальні проблеми політики*. 2023. Вип. 72. С. 125–130.
- 54.Хорішко Л. С. Публічна дипломатія України в умовах сучасної політичної дійсності. *Політикус*. 2022. Вип. 3. С. 60–64.
- 55.Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки : офіційний вебсайт. URL: <https://spravdi.gov.ua/>
- 56.Юрченко О. А. Public diplomacy as a form of international communications, its role in shaping the image of Ukraine. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 64. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49569/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Ініціативи громадянського суспільства, діаспори та лідерів думок, по просування український наратив після 2022 року:

Назва ініціативи / особи	Тип ініціативи	Дата заснування / активізації. Географія дії	Короткий опис діяльності
International Centre for Ukrainian Victory (ICUV) https://ukrainianvictory.org/	Громадська організація / адвокаційний центр	березень 2022 р. Варшава / Європа	Платформа публічної дипломатії України, заснована на основі трьох українських НУО; проводить адвокаційні кампанії, аналітику, міжнародні зустрічі, працює з українськими спільнотами за кордоном.
Vitsche e.V. https://vitsche.org/	Діаспорна ініціатива	травень 2022 р. Берлін, Німеччина	Громадська асоціація українців/підтримує Україну: організовує акції, культурні та освітні заходи, допомагає українським біженцям; має мету «підсилити українські голоси» в Німеччині.
Ukrainian Science Diaspora (платформа) https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/en/	Діаспорна/наукова ініціатива	2022 р. Глобально / Україна	Платформа для співпраці українських науковців за кордоном з українськими науковими установами;

			сприяє науковій дипломатії, розвиткові мереж, просуванню української науки.
Our Home Ukraine https://ourhomeukraine.org/	Діаспорна/благотворна ініціатива	2022 р. (активний з 2022) США / глобально	Підтримка української діаспори: фінансова, гуманітарна, культурна; просуває український наратив через освітні й культурні проекти, мережу спільнот. (
Community Self-Help https://communityselfhelp.org/	Громадська організація	zareestrovana 31 січня 2022 р. Україна	Підтримка українських лікарень, захисників, ВПО; боротьба з дезінформацією через сторітелінг, відео, мережі; активна комунікація з міжнародною аудиторією.